

BME DIÁKKÖZPONT

**A Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem**

2005

**friss
diplomásainak
elhelyezkedési
esélyei**

Felmérés a BME-n 2003-ban végzettek között

**A Budapesti Műszaki és
Gazdaságtudományi Egyetem**

friss diplomásainak elhelyezkedési esélyei

Felmérés a BME-n 2003-ban végzettek körében

Készítették:

Hajdú Csongor

Finna Henrietta

Fortuna Zoltán

Szabó Imre

Veres Gábor

Budapest, 2005. szeptember 30.

Készült a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Diákközpontjának gondozásában.

 BME DIÁKKÖZPONT

Tartalomjegyzék

1. Vezetői összefoglaló	3
2. Bevezetés, módszertan	7
2.1 A kérdőív összeállítása, kiértékelése	8
2.2 Reprezentativitás	9
3. Családi körülmények	11
3.1 Lakóhely	12
3.2 Családi állapot	12
3.2.1 Házastárs, gyerek	12
3.2.2 Lakástulajdon, lakhatás	13
4. Tanulmányok finanszírozása	15
4.1 Ösztöndíjak, támogatások és egyéb jövedelemforrások	16
4.2 Erasmus ösztöndíj	17
5. A tanulmányok megítélése	19
5.1 Az egyetemen tanultak használhatósága	20
5.2 A képzés erősségei	21
5.3 A képzés hiányosságai, gyengeségei	22
5.4 A szakma erkölcsi és anyagi megbecsültsége	23
6. Továbbképzés	25
7. Munkahely	29
7.1 Elhelyezkedés	30
7.2 A jelenleg betöltött munkahely	34
7.2.1 Mobilitás	34
7.2.2 Méret, cégforma, tulajdonosi szerkezet	35
7.2.3 A munka szakmaisága	38
7.3 Nyelvismeret	39
7.4 Jövedelmi viszonyok	41
8. Irodalomjegyzék	45
9. Mellékletek	47
9.1 Képzési területek és kibocsátások 2003-ban	48
9.2 Kérdőív	49

1.

Vezetői összefoglaló

1. Vezetői összefoglaló

Utókövetéses vizsgálatunkat immár hetedik alkalommal végezzük el, így egyre hosszabb idősorok állnak rendelkezésünkre, melyek lehetőséget biztosítanak a korábbi azonos témájú kutatások ([1], [2], [3], [4], [5], [6]) eredményeivel történő összehasonlításra és a megfigyelhető trendek kiemelésére. Az idén 1233, 2003-ban diplomát szerzett végzettünket értük el kérdőívünkkel, és a hét éve folyó vizsgálat során most kaptuk a legtöbb választ, 374-et, mely alapján az alábbi legfontosabb megállapításokat tesszük:

A végzettek és a szüleik lakóhely szerinti megoszlása alapján megállapítható, hogy a településtípusok közötti migráció tovább nőtt. Míg a szülők esetén a budapestiek aránya 35,42 %, addig a végzettek esetén ez az arány 73,86 %.

A tartós párkapcsolatban résztvevők aránya az eddig mért legmagasabb érték, 43,28 %.

A tanulmányok finanszírozását tekintve a különböző jövedelemi források között a családi támogatás egyértelműen vezet. A végzettek 98,94 %-át támogatta családja, állami támogatásban 84,83 % részesült, munkajövedelme 47,03 %-nak volt, diákhitel 20,46 % igényelt, egyéb támogatásban 6,78 % részesült. Erasmus ösztöndíjban a hallgatók 8 %-a részesült, ők a külföldön tanultakat 72,43 %-ban tudták hasznosítani itthon. Ez - tekintve az európai oktatási rendszerek tagoltságát - igen jó eredménynek tekinthető.

A tanulmányok során szerzett ismereteket jónak ("elengedhetetlen" és "nagyon hasznos") minősítők aránya csökkent az előző évekhez képest: éppen eléri az 50 %-ot, azaz a végzetteknek mindössze a fele elégedett a képzés során szerzett tudással. Az elégedettek aránya az Építészmérnöki Karon végzettek esetén a legmagasabb, közel 70 %-os. Az elégedetlenség ("alig használható" és "egyáltalán nem használható") aránya (5,3 %) összességében ismét csökkenő tendenciát mutat, azonban a megelőző adatfelvétel után most is aggasztónak tűnik a helyzet a Közlekedésmérnöki Karon (különösen a közlekedésmérnöki szakon).

A képzések erősségét elsősorban a mérnöki szemlélet és gondolkodásmód átadásában látják a végzettek, ezen erősség aránya adja az erősségekre adott válaszok majdnem háromnegyedét, 70 %-ot.

Ahogy az elmúlt hat évben, úgy most is az egyetemi képzés fő gyengesége a szakmai gyakorlatok hiánya, vagy nem kielégítő aránya az oktatás egészén belül. A pályakezdeők gyakorlatának hiányát egyre több gazdálkodó emeli ki. A munkaadók a műszaki képzések során egyre jobban keresik azokat az intézményeket, ahol kötelező, a tantervekbe beépített féléves szakmai gyakorlat keretében hallgatókat vonhatnak be a vállalkozásoknál folyó munkába. A gyakornokként bevonható hallgatók iránt nagy az igény, amelyet a vállalkozások honorálnak is.

A továbbképzések iránti korábbi 95-96 %-os igényszinttel szemben a 2003-ban végzettek körében mért mutató 97,41 %, és amellett, hogy az igény sehol nem süllyedt 95 % alá, több karon a frissdiplomások 100 %-a tovább képezné magát.

Megállapítható, hogy a szakirányú továbbképzések (37,03 %) mellett nagy arányt képviselnek a gazdasági, menedzsment jellegű továbbképzésekben (24,54 %), valamint a nyelvi képzésben részt venni kívánók csoportja (27,48 %). Ennek oka, hogy a frissdiplomások többsége felismerte azt a tényt, hogy az üzleti ismeretek anyanyelven, illetve idegen nyelven való elsajátítása ma már sokkal inkább követelmény, mint előny, abban az esetben, ha valaki nem valamely szűk szakterület művelőjeként kíván sikeres életpályát befutni.

A munkanélküliek aránya (2 %) alatta marad a - mindezidáig legkedvezőtlenebbnek tekinthető - tavalyi adatfelvétel eredményénél, továbbá kedvező, hogy a nagyobb biztonságot nyújtó munkaviszonyban történő foglalkoztatás aránya 7 %-kal magasabb (78 %) a 2002-ben végzettek esetén, hasonló időtartamú munkaerőpiaci jelenlét után mért értékénél.

A végzettek 33,26 %-a ismerősök segítségével helyezkedett el, tehát továbbra is ez a legsikeresebb álláskeresési csatorna: e kategória aránya évek óta a 28-38 %-os sávban mozog. Az online állásközvetítő oldalak álláskeresésben betöltött szerepe három éve dinamikusabban növekszik.

Az első munkahely megtalálásának átlagos ideje 2,42 hónapról 2,09 hónapra csökkent, továbbá 45,55 %-ról 61,6 %-ra nőtt azok aránya, akik 1-2 héten belül el tudtak helyezkedni. Továbbra is 10 % azok aránya, akik 6 hónapon belül sem tudtak elhelyezkedni.

Az elhelyezkedéshez a végzettek 73 %-a nem kapott segítséget az egyetemtől. A végzettek 65,4 %-a szükségesnek tartotta (volna), hogy az elhelyezkedéssel kapcsolatban valamilyen segítségben részesüljön. Legtöbbször továbbra is az állásközvetítést, a cégelőadásokat, és a gyárlátogatásokat igénylik, valamint említésre méltó, hogy az egyéni karriertervezés iránti igény jelentősen növekedett.

A nők 42 %-a, a férfiak 57 %-a elköltözne, ha munkája kívánná, ami nagyjából megegyezik a tavaly mért 55 %-os mobilitási hajlandósággal.

Harmadik éve folyamatosan a Vegyésztechnológiai Karon végzettek körében legmagasabb a közszférában elhelyezkedők aránya.

Hét év adatait vizsgálva megfigyelhető, hogy azok aránya, akik nem szakmájukban dolgoztak, a kezdeti 4 %-ról 9 %-ra nőtt, továbbá a részben szakmájukban dolgozók aránya 24 %-ról 17 %-ra csökkent. A szakmájukban dolgozók aránya az építészmérnökök körében a legmagasabb (89,3 %) és a műszaki menedzserek körében a legalacsonyabb (27,7 %).

A végzettek 79 %-a elégedett, 21 %-a nem elégedett munkahelyével. Leginkább a közlekedésmérnökök és a Gépészmérnöki Karon végzettek, legkevésbé az építészmérnökök és a műszaki menedzserek elégedettek munkahelyükkel.

Tavalyi felmérésünkben egyetemi szinten mintegy 25.000 Ft-os reálbér csökkenésről számoltunk be. A 2002-ben végzettek 2005. februári átlagkeresete 252.544 Ft, 2004-re számított havi átlagkeresetük 240.715 Ft, havi átlagjövedelme 258.812 Ft. Figyelembe véve a 6,8 %-os inflációt, csekély, mintegy 10.000 forintos átlagos reálbér növekedésről beszélhetünk a 2002-ben végzett évfolyam adataihoz képest. Az átlagos országos helyzethez képest átlagos végzettjeink továbbra is kedvező helyzetben vannak, azaz a BME diploma az átlagnál magasabb jövedelmet jelent, már a karrier legelején is.

Egy nő, férfi kollégája keresetének átlagosan mindössze 72 %-át keresi. Tavaly ez az arány még 80 % volt. A nőkre vonatkozó jövedelem szórása férfi kollégáikénak 29 %-a, ami arra enged következtetni, hogy a nők jövedelme szinte minden esetben biztosan jóval alacsonyabb, mint férfi társaiké. Ezekből levonható az a következtetés, hogy a nőknek kevésbé van lehetőségük férfi társaikéhoz hasonló karrier befutására; a munkáltatók, ezt már jó előre - a munkaviszony első másfél évében - rögzítik a jövedelmi viszonyokban (is).

A középfokú nyelvvizsgálóval rendelkezők 2004-évi havi átlagjövedelme (229.269 Ft) mindössze 70 %-a felsőfokú nyelvvizsgálóval rendelkezőkének (328.461 Ft). A felsőfokú nyelvvizsgálóval rendelkezők 90 %-a munkája során használja is nyelvtudását, míg a középfokú nyelvvizsgálóval rendelkezőknél ugyanez az arány 64 %. Megállapíthatjuk tehát, hogy a használt nyelvtudást a munkaadók jelentős mértékben díjazták.

Tapasztalataink szerint annál többet keres valaki, minél inkább eredeti szakmájával foglalkozik. A részben szakmai munkát végzők 95 %-át keresik a szakmai munkát végzők keresetének, a nem szakmai munkát végzők pedig 85 %-át.

2.

**Bevezetés,
módszertan**

2. Bevezetés, módszertan

Tanulmányunk részét képezi a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem minőségbiztosítási rendszerének, melynek keretében az egyetem évente felmérést végez az elsős hallgatók, a végzett hallgatók és a végzetettek alkalmazó cégek között. Jelen felmérés célja, hogy képet kapjunk a végzett hallgatók, mint a felsőoktatás egyik érintettjének helyzetéről, véleményéről. Az egyetem vezetése és döntéshozó fórumai többször nyilvánították a minőségellenőrzéssel, minőségbiztosítással kapcsolatos elkötelezettségüket. A tanulmány által megmutatott eredményekből, hiányosságokból, lehetőségekből adódó teendők meghatározása immár a döntéshozók feladata és felelőssége.

Felmérésünk a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen (BME)2003-ban, alapképzésben, nappali tagozaton diplomát szerzett magyar állampolgárságú hallgatók körében készült, így a statisztikai alapsokaságot ezek a frissdiplomások alkotják. Ahhoz, hogy az adatok kiértékelése során kapott információkat mérni tudjuk - a forrás pontos megjelölése mellett - felhasználjuk az Oktatási Minisztérium Közgazdasági Főosztályának Statisztikai Osztálya (OM) által évente kiadott felsőoktatási statisztikai tájékoztatót, továbbá merítünk az Állami Foglalkoztatási Szolgálat (ÁFSz), az Országos Felsőoktatási Felvételi Iroda (OFI) és a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) által közzétett adatokból is.

A 9.1. mellékletben közöljük azon intézmények 2003-as kibocsátási adatait is, amely intézményekben a Műegyetemen is megszerezhető képzettségű frissdiplomás szakemberek végeztek.

2.1 A kérdőív összeállítása, kiértékelése

A felmérést a korábbiakkal megegyező módon, kérdőíves technikával hajtottuk végre, amely kérdőívet a BME Diákközpont a Hallgatói Információs és Pénzügyi Rendszer (Neptun-Rendszer) segítségével - az adatvédelmi szabályok betartása mellett - juttatta el a célcsoporthoz. A kitöltött kérdőíveket díjmentes válaszborítékban, az anonimitás megőrzése mellett küldhették vissza a válaszadók.

A kérdőív, mely tanulmányunk 9.2. mellékletét képezi, a korábbi évek tapasztalatai alapján változatlanul 3 témakörből áll. Mivel a kérdések számát a megelőző felmérés alkalmával 46-ról 38-ra redukáltuk le, most csak kisebb korrekciókra került sor. Első alkalommal tettünk fel a külföldi tanulmányok hasznosíthatóságával kapcsolatos kérdést. A nyelvhasználat vizsgálatánál érdekesnek tartottuk azt megkérdezni, hogy a munka során használt nyelveket a válaszadók mire használják (fordítás, társalgás, tárgyalás). Elhagytuk továbbá *Az Ön munkahelye (i) a lakhelyén volt, (ii) ingázott?* kérdést.

A kérdések megfogalmazásakor a korábbiakhoz hasonlóan most is konkrét időpontra kérdeztünk rá (2004. december 31.). A válaszok a 2003-ban végzett frissdiplomás mérnökök, matematikusok, mérnök-fizikusok és műszaki menedzserek legalább 1-1,5 éves munkaerő-piaci tapasztalatait tükrözik.

A kereseti és jövedelmi adatok közlésekor a KSH módszertani meghatározásait használjuk. A bruttó átlagkereset: a személyi jövedelemadó, az egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot, valamint a munkavállalói járulékot is tartalmazó alapbér és egyéb jogcímenen fizetett kereseti elemek (bérpótlék, kiegészítő fizetés, prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés) 1 hónapra átlagolt összege. A kereseten kívüli egyéb pénzbeli és természetbeni juttatások: a külföldi kiküldetésnek a munkabér összegét meghaladó díjazása, a lakhatási költségértéítés, az étkezési térítés, a munkába járás költségének térítése, a saját használatra biztosított cégautóval kapcsolatos költségértéítések, a jubileumi jutalom és a tárgyjutalmak 1 hónapra átlagolt összege. A bruttó átlagjövedelem: a kereset valamint a kereseten kívüli egyéb pénzbeli és természetbeni juttatások 1 hónapra átlagolt összege. A számított havi bruttó átlagjövedelem használatakor a KSH által 2004-re kalkulált értéket vesszük figyelembe.

A tanulmány elkészítése előtt rögzítettük, hogy százalékos értékelés esetén a vizsgált értékek a bázisértéktől való, a bázisérték legalább 20 % ával megegyező eltérését értékeljük jelentősnek.

Azokban az esetekben, amikor egy válasz-kategória valamelyik évben nem szerepelt, az adott cellát sötét háttérrel látjuk el, amikor az adott kategóriában nem kaptunk választ, a cella "-" jelet tartalmaz, továbbá, ha a kapott válaszok aránya a kerekítés során nulla értéket vett fel, azt "0"-val jelöljük.

Az egyetem egyes karainak rövidítésekor a következő konvenciókat alkalmazzuk: Építészmérnöki Kar (ÉPK), Építőmérnöki Kar (ÉMK), Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar (GTK), Gépészmérnöki Kar (GPK), Közlekedésmérnöki Kar (KSK), Természettudományi Kar (TTK), Vegyészmérnöki Kar (VEK), valamint Villamosmérnöki és Informatikai Kar (VIK).

2.2 Reprezentativitás

Ahhoz, hogy a 2003-ban nappali alapképzésben kiadott diplomák között a BME súlyát meghatározhatassuk, az OM felsőoktatási statisztikáit ([7], [8]) használtuk fel segítségül. A BME-n 2003-ban diplomát szerettek száma - az összes képzési formában - 1579 fő (2002-ben 1457 fő), amelyből 107-en (2002-ben 61-en) főiskolai szintű oklevelet szereztek, a külföldiek száma pedig 22 fő (2002-ben 82 fő) volt. A BME országos kibocsátásban ISCED tanulmányi területek (Oktatási és Képzési Területek Kézikönyve, Eurostat) szerint részletezett súlyát a 9.1. melléklet tartalmazza. A BME jelen tanulmány írása idején tíz fő tanulmányi területen folytattak képzést. 2003-ban a végzetettek tekintve a fő tanulmányi területek száma nyolc volt, ugyanis nem végzett még okleveles közgazdász (gazdálkodási szakon), továbbá okleveles környezetmérnök sem. A nyolc fő tanulmányi területen országosan kibocsátott diplomák száma 13723 (főiskolai: 10577, egyetemi: 3314), így ezt a nyolc területet tekintve a kiadott egyetemi diplomák között a BME súlya 44,42 % (2002-ben 40,82 %), míg a főiskolai diplomák között 1,01 % (2002-ben 0,59 %).

2003-ban a BME-n is megszerzhető képzettségeket igazoló diplomákból az országban összesen 2550-et adtak ki (főiskolai: 630, egyetemi: 1920), így a BME aránya az egyetemünkön is megszerzhető képzettségeket tekintve 61,92 % (főiskolai: 16,98 %, egyetemi: 76,67 %) (2002-ben 57,86 %). Ezek alapján elmondható, hogy a Műegyetem kibocsátási részaránya a hasonló képzettséget nyújtó intézmények körében a 2002-es évhez viszonyítva minden mutató szerint nőtt.

Az 1242 végzett hallgató először postai, majd telefonos úton történő elérését a BME Diákközpont végezte a Neptun rendszerben szereplő adatok alapján az adatvédelmi szabályok betartása mellett. A korábbi években közel azonos kibocsátási létszám mellett 22-80 fő között mozgott azok száma, akiket semmilyen módon nem sikerült elérnünk kérdőívünkkel. Örömteli, hogy ebben az évben csupán 9 főt számlál azon frissdiplomásaink száma, akiket sem kérdőíves úton, sem utólag telefonos megkeresés során nem sikerült elérnünk, így számukra nem tudtunk lehetőséget biztosítani a véleménynyilvánításra.

A BME-n 2003-ban, alapképzésben, nappali tagozaton diplomát szerzett magyar állampolgárságú hallgatók Neptun rendszer által szolgáltatott létszámadatait az 1. táblázat tartalmazza.

Végzettek	KAROK								Együtt
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	
Száma [fő]	96	152	215	35	88	29	150	477	1242
Aránya [%]	7,73	12,24	17,31	2,82	7,09	2,33	12,08	38,40	100

1. táblázat: A BME-n 2003-ban végzettek létszámadatai, karonként

Az OM hasonló statisztikája szerint a BME-n végzettek összlétszáma 1490 fő. Ezt - az OM adataihoz viszonyított - 16,64 %-os eltérés okait nem sikerült tisztáznunk.

A kézbesített kérdőívek számát, azon belül a nemek karonkénti arányát a 2. táblázat, a válaszadók számát és arányát a 3. táblázat részletezi.

Kézbcsített kérdőívek	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
Száma [fő]	95	149	213	34	88	29	150	475	1233
Karok közötti aránya [%]	7,70	12,08	17,27	2,76	7,14	2,35	12,17	38,53	100
Férfiak aránya [%]	69,47	57,05	92,96	67,65	93,18	79,31	33,33	96,21	79,81
Nők aránya [%]	30,53	42,95	7,04	32,35	6,82	20,69	66,67	3,79	20,19

2. táblázat: A felmérték létszámadatai, karonként

Válaszadók	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
Száma [fő]	43	46	70	7	27	6	43	132	374
Karok közötti aránya [%]	11,50	12,30	18,72	1,87	7,22	1,60	11,50	35,29	100
Kézbcsített kérdőívekhez viszonyított aránya [%]	45,26	30,87	32,86	20,59	30,68	20,69	28,67	27,79	30,33
Férfiak aránya [%]	69,77	52,17	94,29	57,14	96,30	83,33	27,91	97,73	79,14
Nők aránya [%]	30,23	47,83	5,71	42,86	3,70	16,67	72,09	2,27	20,86

3. táblázat: A válaszadók létszámadatai, karonként

Amíg a férfiak illetve nők részére kézbcsített kérdőívek aránya csupán 0,5 %-kal tér el a megelőző adatfelvétel során tapasztalt értékektől, a válaszadók körében - a nők arányának csökkenése miatt - már 4 %-nyi az eltérés az egy évvel korábbihoz képest. A legszembetűnőbb a változás a Vegyész-mérnöki Kar esetében, ahol a válaszadók körében 72,09 % a nők aránya az egy évvel korábbi 55,17 %-hoz képest.

A kérdőív átlagos visszaküldési aránya egyetemi szinten 30,33 %, amely 9 %-kal meghaladja a megelőző adatfelvétel hasonló mutatóját, bár még mindig 6 %-kal elmarad az eddig mért legmagasabb visszaküldési aránytól. Ezzel kapcsolatban érdemes kiemelni, hogy a kitöltött kérdőívek darabszáma a kutatás hét éves időtartama alatt most a legmagasabb, összesen 374 darab.

A Természettudományi Karon végzettek eredményeit - tekintettel a minimális számú válaszadóra - a továbbiakban csak a táblázatokban tüntetjük fel, és az egyetemre vonatkozó összegekbe, átlagokba számítjuk be, azonban az adatok szöveges elemzésére nem térünk ki.

A tavaly első ízben használt súlyozási eljárást az idén megismételtük (4. táblázat), amellyel a minta összetételét az alapsokaság kar és nem szerinti összetételéhez igazítottuk, úgy, hogy a nemek és a BME nyolc kara alapján összesen tizenhat, kéttizedes pontossággal súlyváltozót használtunk. A súlyozási eljárással azt biztosítottuk, hogy kutatásunk a válaszadók nemére, valamint a végzés karára, mint változókra nézve reprezentatívnak tekinthető.

Súlyozás utáni arányok	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
Karok részaránya	7,69	12,08	17,27	2,76	7,13	2,35	12,18	38,52	100
Férfiak aránya	69,48	57,04	92,95	67,65	93,16	79,30	33,34	96,20	79,79
Nők aránya	30,52	42,96	7,05	32,35	6,84	20,70	66,66	3,80	20,21

4. táblázat: A válaszadók súlyozással kapott megoszlása, karonként [%]

3.

**Családi
körülmények**

3. Családi körülmények

3.1 Lakóhely

A szülők lakóhelye szerint vizsgálva a válaszadókat megállapíthatjuk, hogy a fővárosiak aránya 35,42 % (5. táblázat), ami 1 %-kal haladja meg a hét éve folyó adatfelvétel során mért eddigi legalacsonyabb értéket, továbbá 12 %-kal magasabb az OM statisztikáiban évente közölt 23 % körüli értéknél ([7], [8]). A fővárosi szülőkkel rendelkezők összesített arányának stagnálása úgy következett be, hogy amíg minden karon csökkent a budapestiek aránya, addig a Villamosmérnöki és Informatikai Karon 13 %-kanőtt a megelőző adatfelvétellelhez képest.

Szülők lakóhelye	KAROK									2002
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt	
Budapest	27,89	35,49	21,79	38,48	28,33	79,31	33,24	42,06	35,42	34
Megyei jogú város	16,28	26,82	34,64	16,91	25,09	-	25,54	22,37	24,44	27
Egyéb város	39,52	29,88	24,64	27,70	32,25	20,69	24,91	22,89	26,32	24
Község	16,31	7,81	18,93	16,91	14,33	-	16,31	12,68	13,82	15

5. táblázat: A végzettek megoszlása a szülők lakóhelye szerint, karonként és összesítve [%]

Most második alkalommal vizsgáltuk külön a végzettek és a szülei lakóhely szerinti megoszlását és megállapítható, hogy a településtípusok közötti migráció tovább nőtt (6. táblázat). Míg a szülők esetén a budapestiek aránya 35,42 % (egy évvel korábban 34,24 %), addig a végzettek esetén ez az arány 73,86 % (egy évvel korábban 66,93 %), mely növekedést lényegében a fővárosiak arányának a Villamosmérnöki és Informatikai Kar hallgatói körében bekövetkezett 13 %-os növekedése okozta.

Végzettek lakóhelye	KAROK									2002
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt	
Budapest	76,74	81,37	60,21	83,09	47,96	79,31	76,74	79,94	73,86	67
Megyei jogú város	9,30	12,03	19,72	-	14,87	-	6,59	3,76	8,87	13
Egyéb város	9,33	4,55	11,62	-	26,02	20,69	11,63	11,79	11,58	12
Község	4,63	2,05	8,45	16,91	11,15	-	5,04	4,51	5,69	8

6. táblázat: A végzettek megoszlása saját lakóhely szerint, karonként és összesítve [%]

3.2 Családi állapot

3.2.1 Házastárs, gyerek

A házastársal, élettársal rendelkezők aránya az elmúlt hat évben a 33-40 %-os sávban mozgott. A tartós párkapcsolatban résztvevők aránya az eddigi mért legmagasabb érték, 43,28 % (7. táblázat). A két nem közötti különbség a házasság, illetve az élettársi kapcsolatban való részvétel szerint 11 %, bár ez az eltérés nem haladja meg az 1998-ban végzettek körében mért eddigi legnagyobb különbséget (15 %). A párkapcsolatban résztvevők aránya az Építészmérnöki Kar frissdiplomásai körében a legmagasabb (62,14 %), legalacsonyabb pedig GTK válaszadói körében (33,81 %).

Házastársa, élettársa	Férfi	Nő	Együtt	Előző évek átlaga					
				1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.
Van	41,01	52,23	43,28	33	34	40	33	35	38
Nincs	58,99	47,77	56,72	77	66	60	67	65	62

7. táblázat: A házastárssal, élettárssal élők megoszlása, nemenként [%]

A válaszadóktól megkérdeztük azt is, hogy 2004. december 31-én hány gyermekük volt. Míg az 1997-2000. között végzetek esetén az egy gyermekre jutó végzetek száma 8,8-13,9 között mozgott, addig 2001-ben 24,5, majd a 2002-ben végzetek esetén 13,1 volt. Sajnálatos, hogy a jelen adatfelvétel során egy gyermekre 14,27 végzett jutott, amellyel tovább csökkent a pályakezdés után 1-1,5 évvel mért gyermekszám. Csak reménykedni merünk abban, hogy a fenti mutató változása a gyermekvállalási szándéknak csupán a későbbre tofódását, nem pedig nagy arányú csökkenését jelenti.

A korábbi éveknek megfelelően most is legfeljebb 2 gyermeke volt a válaszadóknak, és az 1, illetve a 2 gyermekkel rendelkezőket külön-külön vizsgálva a férfiak és nők között most sem találtunk különbséget.

3.2.2 Lakástulajdon, lakhatás

Az egy évvel korábban mért értékekhez képest a Gépészmérnöki Kar esetén 15 %-kal csökkent a saját lakással rendelkezők aránya, ám még ezzel együtt is magasabb a saját lakással rendelkező frissdiplomások egyetem aránya (8. táblázat).

Saját lakással rendelkezők	Karak								Előző évek átlaga						
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.
	42,87	34,90	28,52	44,60	25,09	15,86	38,17	39,82	36,17	34	31	42	38	35	35

8. táblázat: Lakással rendelkezők aránya, karonként [%]

A saját lakással nem rendelkezők lakhatási lehetőségeinek kategóriáit az "egyéb jogcímen" kategória korábbi években tapasztalt magas aránya miatt módosítottuk, így azok a korábbi adatokkal nem összehasonlíthatók. A lakással nem rendelkezők között közel azonos arányban találhatóak azok, akik továbbra is a szülőikkel élnek vagy albérletben laknak (9. táblázat). Meg kell említeni azonban, hogy a nők esetén 12 %-kal alacsonyabb a szülőikkel élők aránya, mint a férfiaknál.

Lakóhelye	Szüleivel lakik	Egyéb rokonnál lakik	Élettársával vagy más barátjával lakik együtt	Kollégiumban lakik	Albérletben lakik
	37,22	1,92	22,12	2,32	36,42

9. táblázat: A saját lakással nem rendelkezők, lakóhely szerint [%]

4.

Tanulmányok finanszírozása

4. Tanulmányok finanszírozása

A tanulmányok finanszírozása a társadalom- és felsőoktatás-politikai vitákban - főleg a tandíj kapcsán - gyakran előtérbe kerül. Idén is érdemesnek tartottuk megvizsgálni, hogy a volt hallgatók miből fedezték tanulmányaik során felmerült költségeiket. Nem szabad elfelejtenünk azt, hogy a képzéseket az állam finanszírozza, korábbi felméréseinkkel összehangban most is csak a megélhetéssel kapcsolatban merül fel a finanszírozás kérdése.

4.1 Ösztöndíjak, támogatások és egyéb jövedelemforrások

A különböző jövedelmi források között a családi támogatás egyértelműen vezet. A végzetek 98,94 %-át támogatta családja, állami támogatásban 84,83 % részesült, munkajövedelme 47,03 %-nak volt, diákhitelt 20,46 % igényelt, egyéb támogatásban 6,78 % részesült. Az előző évfolyamhoz képest mintegy 13 %-kal nőtt a diákhitelt felvevők száma, ami a diákhitelt felfutását mutatja. Ezt a hitelformát 2001. őszi félévétől lehetett igényelni, ebből adódóan a következő években valószínűleg mind a diákhitelt igénylők aránya, mind pedig a tanulmányok alatt felvett hitelösszeg tovább fog nőni.

A tanulmányok során felmerülő költségek forrásainak megoszlása a 10. és 11. táblázatban található. A korábbi évek adatait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a családi támogatás és az állami támogatások aránya kis mértékben csökkent. Közel egy százalékkal nőtt a munkajövedelem és több mint két százalékkal a diákhitelt aránya, továbbá csökkent az egyéb bevételek aránya.

Finanszírozási forma	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
Családi támogatás	64,49	65,92	69,07	73,52	62,70	61,55	73,48	64,21	66,44
Állami támogatás	14,53	19,27	18,50	8,54	17,18	14,29	19,78	17,24	17,28
Munkajövedelem	19,03	8,22	6,95	7,63	15,66	22,57	3,65	14,24	11,91
Diákhitelt	1,25	5,20	4,76	10,31	3,21	-	2,23	3,21	3,40
Egyéb	0,70	1,39	0,72	-	1,25	1,59	0,86	1,10	0,97

10. táblázat: A tanulmányok során felmerülő költségek forrásai, karonként [%]

Finanszírozási forma	A végzés időpontja		
	2000.	2001.	2002.
Családi támogatás	65	66	67
Állami támogatás	20	19	19
Munkajövedelem	14	13	11
Diákhitelt			1
Egyéb	1	2	2

11. táblázat: A tanulmányok során felmerülő költségek forrásának megoszlása, előző évek adatai [%]

A finanszírozást más válaszokkal összefüggésben is megvizsgáltuk. Nemek szerinti bontásban a nők 3 %-kal kisebb arányban vállaltak munkát, ám a tavaly mért 6 %-os értékhez képest a különbség csökkent. A tavalyi felmérés eredményéhez hasonlóan a nők kevesebb diákhitelt vettek fel. A vizsgált évfolyamban a nőknél a családi támogatás aránya továbbra is nagyobb, mint a férfiaknál. Egy családnak egy lány taníttatása átlagosan 4 %-kal került többe, mint egy fiúé.

Azoknál a hallgatóknál, akik szülei megyei jogú városban vagy Budapesten laknak, mintegy fele a felvett diákhitelt nagysága azokhoz képest, akik szülei városban és községben élnek.

A felmérés időpontjában saját lakással rendelkezők 6 %-kal nagyobb arányban vettek igénybe családi támogatást és mintegy 6 %-kal kisebb arányban fedezték tanulmányaik költségeit állami támogatásból, azokhoz képest, akiknek nincs saját lakásuk. Ez összefüggött azzal, hogy a végzés után másfél évvel szerzett lakás valószínűleg részben vagy egészben családi, baráti segítséggel került a végzett tulajdonába, azaz ezek a hallgatók szociálisan nem szorultak anyai támogatásra.

Az állami támogatásokon belül a tanulmányi ösztöndíj egyértelműen vezet (12. táblázat), ami a vonatkozó szabályzatok ismeretében nem meglepő. Felmerül ugyanakkor a kérdés, hogy az állami hallgatói támogatások elosztásánál alkalmazott szempontok megfelelőek-e. A közölt felsorolás nem tekinthető teljesnek, ugyanakkor a kérdőív összeállításakor igyekeztünk a legnagyobb forrású állami támogatásokat megjelölni. Megfigyelhető, hogy a listában szereplő támogatások két elv alapján (tanulmányi teljesítmény: ösztöndíj, köztársasági ösztöndíj; szociális helyzet: szociális támogatás, lakhatási támogatás, Bursa Hungarica ösztöndíj, Esélyt a tanulásra támogatás) kerültek szétosztásra, ennek ellenére a hat fő támogatás egymástól szinte teljesen független. A támogatások elaprózása helyett célravezetőbbnek tartjuk az esélyegyenlőséget jobban kikényszerítő támogatási rendszer létrehozását, erre vonatkozó kormányzati szándékról azonban eddig nem hallottunk.

Állami támogatás formája	Részesültek aránya
Tanulmányi ösztöndíj	81,54
Szociális támogatás	21,19
Köztársasági ösztöndíj	6,14
Bursa Hungarica ösztöndíj	4,19
Lakhatási támogatás	6,08
Esélyt a tanulásra támogatás	3,53

12. táblázat: Az állami támogatások megoszlása a kategórián belül [%]

Javasoljuk, hogy az esélyegyenlőség jegyében az állami támogatásokon belül a szociális helyzet a tanulmányi eredményeknél nagyobb súllyal szerepeljen. Táblázatunkban ugyan csak az említések aránya szerepel, azonban ismerve a támogatási rendszer jogszabályi, szabályzati hátterét, a tanulmányi jellegű támogatások döntő részét (60-75 %) adják az összes támogatásnak.

4.2 Erasmus ösztöndíj

Kérdőívünkben rákérdeztünk arra, hogy a kitöltő részesült-e Erasmus ösztöndíjban. Az Erasmus program az Európai Unió hallgatói mobilitási programja, melynek keretében az ösztöndíjat nyert hallgatók az Európai Unió országaiban (és korábban a csatlakozó státuszú országokban) töltenek egy vagy két tanulmányi félévet. A BME-n ez az ösztöndíjrendszer adja a hallgatói félév-áthallgatások döntő részét, mintegy 85 %-át. Míg a megkérdezett nők 16 %-a részesült ösztöndíjban, addig a férfiaknak csak 6 %-a, összességében pedig a hallgatók 8 %-a. Az ösztöndíjban részesült hallgatók a külföldön tanultakat 72,43 %-ban tudták hasznosítani itthon. Ez - tekintve az európai oktatási rendszerek tagoltságát - igen jó eredménynek tekinthető.

Megvizsgáltuk azt is, hogy az ösztöndíjban részesültek elhelyezkedésére milyen hatással volt az ösztöndíj, a külföldön eltöltött tanulmányi idő.

- Azok, akik részesültek ösztöndíjban, átlagosan 10,5 nappal hamarabb találtak állást, ami egyértelműen arra utal, hogy a külföldi tanulmányokat a munkaerő-piaci felvételnél a cégek figyelembe veszik.
- Az Erasmus ösztöndíjban részesültek 77 %-a tervezőként, fejlesztőként helyezkedik el, míg ez az arány az ösztöndíjban nem részesülteknél 55 %. Az ösztöndíjasok esetén a tervező állások aránya leginkább a kivitelezés terhére valósul meg, azaz sokkal kisebb arányban töltenek be kivitelező, gyártó, üzemeltető állásokat.
- A munkahelyrel való elégedettséget az ösztöndíj nem befolyásolta.
- Az Erasmus ösztöndíjban részesült hallgatók sokkal nagyobb arányban helyezkednek el budapesti, illetve külföldi telephelyű cégeknél (14 illetve 8 %-kal), mint az ösztöndíjban nem részesült hajdani évfolyamtársaik. Érdekes módon az ösztöndíjban részesültek mobilitási hajlandósága mindössze 6 %-kal nagyobb az ösztöndíjban nem részesülteknél tapasztalható, egyébként magas aránytól (54 %).
- Nem találtunk magyarázatot arra, hogy az Erasmus ösztöndíjban részesültek jellemzően kis cégeknél helyezkedtek el. A nemzetközi tapasztalat a nagyobb vállalatoknál fontosabb lehet, azonban ez egyáltalán nem igazolódott.
- Érdekesnek találtuk, hogy Erasmus ösztöndíjban részesültek 2004. évi havi átlagjövedelme 41.370 forinttal alacsonyabb, mint az ösztöndíjban nem részesült társaiké.

5.

A tanulmányok megítélése

5. A tanulmányok megítélése

Az idén is felmértük a végzett hallgatók egyetemi képzéssel és a megszerzett diplomával kapcsolatos véleményét (erőségek, gyengeségek, előnyök, hátrányok), valamint vizsgáltuk a munkájuk során szerzett tapasztalataik alapján megfogalmazott továbbképzéssel (forma és tartalom) kapcsolatos igényeiket is. Ezen adatok elengedhetetlenül fontosak a BME számára, ugyanis első kézből származó visszacsatolást jelentenek a frissen végzett hallgatóktól az általuk tanultakról, így áttetelezen az egyetem által nyújtott képzési program minőségjavítását segítik elő.

5.1 Az egyetemen tanultak használhatósága

A 13. táblázatban látható, hogy a végzetek a képzés során szerzett ismereteket, a diplomát mennyire tartják értékesnek, hasznosíthatónak a munkavégzés során. Valószínű, hogy hosszabb munkában töltött idő után felvett adatok értékelése más képet adna.

Az immár harmadik alkalommal azonos válasz-sort használó felmérés lehetősége ad arra is, hogy a változás tendenciáit az egyes képzések esetében külön-külön is megfigyelhessük.

Hasznossági szint	KAROK									A végzés időpontja	
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt	2001.	2002.
Elengedhetetlen	18,62	31,84	20,07	-	-	-	15,68	13,42	15,83	19	17
Nagyon hasznos	25,54	37,86	30,28	44,60	35,84	31,72	40,32	33,56	34,14	34	37
Részben felhasználható	48,79	24,02	36,62	38,49	39,42	68,28	39,07	41,83	39,34	42	35
Alig használható	4,70	4,33	2,82	-	10,75	-	-	7,46	5,01	5	5
Egyáltalán nem használható	-	-	-	-	-	-	-	0,75	0,29	-	1
Még nem tudom	2,35	1,95	10,21	16,91	13,99	-	4,93	2,98	5,39	-	5

13. táblázat: Az egyetemi tanulmányok hasznossága a végzetek munkájában, karonként [%]

Az egyetemen tanultak használhatóságának vizsgálatakor meg kell említenünk az Országos Felsőoktatási Felvételi Iroda (OFI) összehasonlítható értékelését [9], amelyben a hat másik szakterület mellett a műszaki szakterület is képviseltette magát. A műszaki szakterület három intézménye (Műegyetem hat kara, Veszprémi Egyetem egy kara, Miskolci Egyetem három kara) került be a mintába, és a BME szigorúan vett hat műszaki karán 300 fő válaszolt *Az intézményben szerzett tudás, diploma milyen lehetőséget nyújt a későbbi elhelyezkedés, szakmai sikeresség szempontjából Magyarországon?* kérdésre. Míg a teljes mintán belül a Jó vagy nagyon jó lehetőséget nyújtó válaszok aránya 65,2 %, addig a műszaki szakterület hasonlóan vélekedő válaszadóinak aránya 88,8 % volt.

A 13. táblázatból leolvasható, hogy a szerzett ismereteket jónak ("elengedhetetlen" és "nagyon hasznos") minősítők aránya csökkent az előző évekhez képest: éppen eléri az 50 %-ot, azaz a végzeteknek mindössze a fele elégedett a képzés során szerzett tudással. Az elégedettek aránya az Építészmérnöki Karon végzetek esetén a legmagasabb, közel 70 %-os. Az elégedetlenek ("alig használható" és "egyáltalán nem használható") aránya (5,3 %) összességében ismét csökkenő tendenciát mutat, azonban a megelőző adatfelvétel után most is aggasztónak tűnik a helyzet a Közlekedésmérnöki Karon (különösen a közlekedésmérnöki szakon). A képzés által biztosított tudással a műszaki menedzserek voltak még kevésbé elégedettek, akik esetén fontos kiemelni a *Még nem tudom* kategóriára adott 16,99 %-os értéket, mely jelentős bizonytalanságot mutat. Ez szakmájuk kiforratlanságának, a munkaerőpiacon tapasztalható - e végzettséggel kapcsolatos - információhiánynak az eredménye.

Ahogy egy évvel korábban, a női válaszadók körében most is 8 %-kal magasabb azok aránya, akik a munkájuk során elengedhetetlen fontosságúnak érzik az egyetemen tanultakat. Az előző állítását erősíti a növekvő, hogy mindkét nem képviselőinek 74 %-a szakmájában helyezkedett el.

5.2 A képzés erősségei

A 14. táblázatban azt követhetjük figyelemmel, hogy mit tartanak a végzetek képzésük erősségének. A kérdőíven jeleztük, hogy csak egy kategóriát jelöljenek be a válaszadók, így a vizsgálat során csak az így válaszolókat vettük figyelembe. Fontos kiemelni, hogy a választható erősségek összetétele változott, az egyes elnevezések részben átalakultak, részben eltűntek. A 15. táblázatban összehasonlításképpen feltüntetjük az előző évek válaszkategóriáit és adatsorait is.

Erősségek	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
Gyakorlati ismeretek	-	-	2,82	-	-	-	2,78	2,24	1,69
Mérnöki szemlélet és gondolkodásmód	67,48	53,48	79,22	38,48	75,26	47,59	85,84	70,39	70,47
Erős elméleti alapok	18,59	29,20	9,86	10,79	17,58	52,41	11,38	16,41	17,15
Szakmai ismereteken túlmutató ismeret	-	-	4,93	16,91	-	-	-	4,25	2,95
A képzésnek nincs kiemelhető erőssége	11,61	11,04	3,17	16,91	3,58	-	-	3,73	4,93
Egyéb	2,32	6,28	-	16,91	3,58	-	-	2,98	2,81

14. táblázat: Az egyetemi képzés erősségei, karonként [%]

Erősségek	A végzés időpontja					
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.
Felkészítés szakmai problémákra	60	58	60	60	67	55
Gyakorlati ismeret	13	8	11	9	8	16
Pénzügyi, jogi, kommunikációs ismeretek	9	9	8	6	10	9
Szó esett az emberi kapcsolatokról	0	1	1	0	1	1
Probléma megoldási képesség fejlesztése	2	4				
Szakmai elmélet	10	9				
Mérnöki szemlélet	3	6				
Egyéb			20	25	14	19
Nem válaszolt	3	5				

15. táblázat: Az egyetemi képzés erősségei, előző évek adatai [%]

Megállapítható, hogy a képzések erősségét elsősorban a mérnöki szemlélet és gondolkodásmód átadásában látják a végzetek (mely nagyjából a korábbi, szakmai problémákra való felkészítés elnevezésnek feleltethető meg), ezen erősség aránya adja az erősségekre adott válaszok majdnem háromnegyedét, 70 %-ot. Az erősségeken belül nagy arányt képvisel továbbá az erős elméleti alapok nyújtása, mely a korábbi felmérésekben még nem szerepelt, így ez az eredmény nem tesz lehetővé összehasonlítást. A gyakorlatban jól használható ismeretek korábbi évekkal (8 16 %) ellentétes, alacsony arányú említettségét (1,69 %) magyarázhatja a *A képzésnek nincs kiemelhető erőssége* kategória szerepeltetése, mely a legnagyobb arányban az Építőmérnöki-, az Építészmérnöki- és a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzetteket jellemzi. A GTK frissdiplomásairól elmondható továbbá, hogy a képzés erősségeként ők tüntetik fel a legnagyobb arányban a szakmai ismereteken túlmutató ismereteket átadását.

Megemlíttük, hogy a képzés erősségeire adott válaszok során a megadott öt kategória mellett az egyéb kategóriában is érkeztek szöveges megjegyzések, melyek között az egyéni, munkafolyamattal kapcsolatos személyiségjegyek kibontakoztatására (kitartás, önállóság, stressztűrés) utaló válaszok dominálnak.

5.3 A képzés hiányosságai, gyengeségei

Az előző táblázatok adatainak kiegészítéseként a 16. táblázatban található a képzés gyengeségeire adott válaszok eredményei. A kérdés válasz-sorában - a korábbi évektől eltérően - megjelentettük az Alacsony / nem elégséges nyelvtanulási lehetőség, Sok a gyakorlatban nem hasznosítható ismeret adott és a Képzésnek nincs kiemelhető gyengesége kategóriákat. Az előző kérdéshez hasonlóan, itt is csak az egy kategóriát megjelölők válaszait vettük figyelembe. Összehasonlításképpen itt is feltüntetjük az előző évek szempontjait, és a válaszok átlagait tartalmazó adatsorokat is (17. táblázat). A hiányosságokra, gyengeségekre vonatkozó kérdés válaszlehetőségeinek változtatását egyrészt az indokolta, hogy néhány kategória túlságosan összetettnek bizonyult, és nem engedte a specifikus következtetések levonását, másrészt az előző évek vizsgálata során használt szempontok között voltak olyanok is, melyekre nem érkezett értékelhető válaszárány.

Hiányosságok, gyengeségek	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
Nem korszerű / elégséges szakmai ismeret	21,47	35,32	11,62	16,91	21,50	-	6,45	9,77	14,43
Kevés / gyenge a szakmai anyagon túlmenő ismeret	2,37	13,68	8,45	-	3,58	-	9,23	12,02	9,30
Kevés a szakmai gyakorlat	35,76	22,08	46,83	55,39	17,58	31,72	31,09	43,87	37,74
Alacsony / nem elégséges nyelvtanulás	2,37	6,84	8,80	-	7,17	36,56	9,23	4,51	6,78
Sok a gyakorlatban nem hasznosítható ismeret	33,29	6,41	14,08	-	39,42	-	29,84	14,28	17,73
A képzésnek nincs kiemelhető gyengesége	4,74	6,41	4,23	16,91	7,17	31,72	9,23	8,79	8,11
Egyéb	-	9,26	5,99	10,79	3,58	-	4,93	6,76	5,91

16. táblázat: Az egyetemi képzés hiányosságai, gyengeségei, karonként [%]

Hiányosságok, gyengeségek	A végzés időpontja					
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.
Kevés szakmai gyakorlat	28	33	38	47	38	44
Sok, gyakorlatban nem hasznosítható ismeret						26
Nem korszerű / elégséges szakmai ismeret	12	21	14	13	15	8
Kevés szakmai anyagon túlmutató ismeret	21	20	19	8	14	6
Nem esett szó emberi kapcsolatokról	15	5	11	9	15	6
Nem elégséges nyelvtanulási lehetőségek	15	7	14	10	15	4
Egyéb	3	4	4	13	3	6
Nem válaszolt	6	10				

17. táblázat: Az egyetemi képzés hiányosságai, gyengeségei, előző évek adatai [%]

Ahogy az elmúlt hat évben, úgy most is az egyetemi képzés fő gyengesége a szakmai gyakorlatok hiánya, vagy nem kielégítő aránya az oktatás egészén belül. Erre a válaszkategóriára a legalacsonyabb értéket az Építészmérnöki Kar válaszdától kaptuk, míg a leginkább elégedetlennek a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végeztek bizonyultak.

A pályakezdők gyakorlatának hiányát egyre több gazdálkodó emeli ki. A munkaadók a műszaki képzések során egyre jobban keresik azokat az intézményeket, ahol kötelező, a tantervekbe beépített féléves szakmai gyakorlat keretében hallgatókat vonhatnak be a vállalkozásoknál folyó munkába. A gyakornokként bevonható hallgatók iránt nagy az igény, amelyet a vállalkozások honorálnak is. Egyetemünkön a képzési struktúra változtatására van szükség ahhoz, hogy mind a munkavállalóként a piaci versenybe belépő hallgatók, mind az egyetem végzettjeit kereső vállalkozások igényeit kielégíthessük.

Az előző évi első szerepeltetése után megőrizte második helyét a Sok a gyakorlatban nem hasznosítható ismeret kategória (17,73 %), bár karonként éles különbségek tapasztalhatók. Amíg az építészmérnökök szinte elvételre találkoznak nem hasznosítható ismeretekkel (az egyetemen tanultak használhatóságára is ők adták a legkedvezőbb válaszokat), addig a közlekedésmérnökök és az építőmérnökök esetén ez a legnagyobb - a képzéssel szemben támasztott - kritika.

Kiemelkedik a gyengésegek közül még a *Nem korszerű / nem elégséges szakmai ismeret* nyújtása is, melynek megjelölésében az Építészmérnöki Karon végzetek jártak az élen, utánuk nem sokkal az Építőmérnöki Kar és a Közlekedésmérnöki Kar diplomásai sorakoztak fel válaszaikkal.

Megemlítjük, hogy az egyéb kategóriába is érkezett közel 6 %-nyi vélemény, mely között megjelent a korábban szereplő, de jelen felmérésben már elhagyott emberi kapcsolatok fontosságára utaló ismeretanyag hiánya. A szöveges vélemények között található az oktatói gárda felkészültségére, továbbá a számonkérések formájára és tartalmára vonatkozó - elégedetlenséget keltő - tényezők is.

5.4 A szakma erkölcsi és anyagi megbecsültsége

Korábban a szakma megbecsültségét egyetlen kérdés keretében mértük fel, melyet - a tavalyihoz hasonlóan - az idén is két, az erkölcsi és az anyagi megbecsültség minősítésére vonatkozó kérdésekre bontottunk szét, így összehasonlíthatni csak két éves időtávon van lehetőségünk (18. és 19. táblázat).

	KAROK									2002.
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt	
Legnagyobb mértékben megbecsült	2,35	17,74	7,04	16,91	7,17	-	7,40	10,44	9,43	7
Jól elismert	67,35	42,78	55,99	27,70	50,17	84,14	58,52	62,19	57,47	59
Közepesen elismert	25,67	32,61	35,56	44,60	42,66	15,86	31,83	22,89	29,38	29
Rosszul elismert	4,63	6,87	1,41	10,79	-	-	2,25	3,73	3,43	4
Legkisebb mértékben sem elismert	-	-	-	-	-	-	-	0,75	0,29	1

18. táblázat: A végzetek véleménye szakmájuk erkölcsi megbecsültségéről, karonként [%]

Az első két kategória összevonasásával elmondható, hogy a végzetek közel 70 %-a érzi szakmáját erkölcsileg pozitívan megbecsültnek. Ettől pozitív irányú jelentős eltérést mutatnak a Villamosmérnöki és Informatikai Kar (különösen a villamosmérnöki szakon), negatív irányba pedig a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzetek válasza. A válaszadók között átlagosan 3,72 % azoknak az aránya, akik úgy érzik, hogy rosszul vagy legkisebb mértékben elismertek. A Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzetek közel 10,79 %-a érzi rosszul elismertnek szakmáját.

	KAROK									2002.
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt	
Legnagyobb mértékben megbecsült	-	-	-	16,91	-	-	2,90	8,95	4,32	3
Jól elismert	20,91	11,04	40,82	66,18	39,08	-	26,69	56,22	39,57	38
Közepesen elismert	58,18	59,08	51,69	16,91	50,17	84,14	58,52	26,62	43,79	43
Rosszul elismert	18,59	29,88	7,49	-	10,75	15,86	8,99	7,46	11,50	14
Legkisebb mértékben sem elismert	2,32	-	-	-	-	-	2,90	0,75	0,82	2

19. táblázat: A végzetek véleménye szakmájuk anyagi megbecsültségéről, karonként [%]

A szakmáját anyagilag pozitívan megítélők összaránya közel 44 %, ami az erkölcsi megbecsülést hiányoló GTK frissdiplomásai mellett a Villamosmérnöki és Informatikai Karon (főként a műszaki informatikai szakon) végzettek esetén tér el jelentősebben pozitív irányba. Negatív csúcspot döntöttek válaszaikkal az építészmérnökök és az Építőmérnöki Kar végzettséje, ugyanis az első két kategóriában adott válaszaik alig haladták meg a 11, illetve a 20 %-ot. Egy évvel korábban anyagilag legkisebb mértékben sem elismertnek értékelte szakmáját az építészmérnökök 8,76 %-a, továbbá a gépészmérnökök 2,33 %-a. E két kar elégedetlen végzettségeit az idén az Építőmérnöki Kar továbbá a Vegyészmérnöki Kar frissdiplomásai váltották.

A kétféle szakmai megbecsültségi mutató kapcsolata azonban mind szak szerinti, mind kari bontásban elég inhomogén képet mutat. Érdemes kiemelni, hogy mindkét megbecsültségi mutató a Villamosmérnöki és Informatikai Karon végzettek esetén a legmagasabb, ami valószínűleg az átlagnál 55 ezer forinttal magasabb 2004. évi havi átlagjövedelmi adatokkal magyarázható.

A szakma presztízsének vizsgálatakor az összehasonlítás érdekében érdemes megemlítenünk a 2005. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze 548 látogatója által a *Milyennek látod szakmád erkölcsi és anyagi presztízsét?* kérdésre adott válaszokat [10]. Elmondható, hogy a börzén résztvevő műegyetemi látogatók szakmájuk presztízsét pozitívabban értékelték, mint az összes válaszadó együttvéve, továbbá ahogy a jelen kutatás alapján is megállapítható, a szakmájuk (erkölcsi, anyagi) presztízsét rossznak ítéelőket legmagasabb arányban a börze építészmérnök látogatói között találtunk, ami az átlagnál 63 ezer forinttal alacsonyabb 2004. évi havi átlagjövedelmi adatokkal magyarázható.

Az egy év alatt bekövetkezett véleményváltozás minimális. Általánosságban elmondható, hogy a hangsúly az anyagi megbecsültség esetén hátrébb toldott: az itt kapott válaszok szerint a szakmák anyagilag közepesen vagy rosszul elismertek (összesen 55,29 %-ot tesznek ki az erkölcsi elismertségnél kapott 32,81 %-kal szemben). A szakmák anyagi elismerését hiányoló válaszok aránya jóval meghaladja az erkölcsi megbecsülést hiányoló válaszok arányát, tehát a végzettek inkább tartják szakmájukat erkölcsileg megbecsültnek, mint anyagilag elismertnek.

6.

Továbbképzés

6. Továbbképzés

A Műegyetemen végzeteknek a továbbképzés iránti igényét is hét éve folyamatosan figyeljük, ami alapján elmondható, hogy soha nem volt még ilyen magas a válaszadók továbbképzés iránti elhatározottsága, ami arra utal, hogy a végzetek számára szervezett képzések, mint oktatási szolgáltatások valós vevői igényeket elégítenek ki (20. táblázat). A korábbi 95-96 %-os igényszinttel szemben a 2003-ban végzetek körében mért mutató 97,41 %, és amellelt, hogy az igény sehol nem süllyedt 95 % alá, több karon a frissdiplomások 100 %-a tovább képezné magát.

A továbbképzést igényli	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
	95,34	97,62	95,42	100	100	100	100	97,02	97,41

20. táblázat: A végzetek továbbképzés iránti igénye, karonként [%]

Nem csak a munkapiacra már 1,5-2 éve kint lévő frissdiplomások, hanem a 2005. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze látogatói (hallgatók és frissdiplomások) is a továbbképzés szükségessége mellett döntöttek, ugyanis 96,3 %-uk gondolta azt, hogy az elkövetkező 3 évben szükséges részt vennie valamilyen továbbképzésen.

Az elmúlt évek választékát (mely megtalálható a 22. táblázatban) kiszélesítve, a 21. táblázat a megkérdezettek azon válaszait tartalmazza, hogy milyen jellegű továbbképzéseken vennének részt szívesen, azaz a kérdés feltevésekor a továbbképzés igényelt tartalmára voltunk kíváncsiak.

A továbbképzés tartalma	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
Szakirányú	44,60	46,57	34,58	30,76	16,73	34,85	44,99	36,23	37,03
Nem szakirányú műszaki	8,11	1,54	8,39	-	16,55	-	5,74	5,65	6,46
Gazdasági, menedzsment ismeret	22,92	18,59	24,53	33,09	26,02	38,38	12,89	28,54	24,54
Jogi ismeretek	1,36	9,66	0,84	8,45	1,86	-	-	3,34	3,03
Nyelvi	18,95	20,57	29,77	27,70	36,98	26,77	36,38	25,37	27,48
Egyéb	4,06	3,07	1,89	-	1,86	-	-	0,87	1,46

21. táblázat: A végzetek által igényelt továbbképzések tartalma, karonként [%]

A továbbképzés tartalma	A végzés időpontja					
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.
Szakmai	41	51	54	52	49	42
Menedzsment, közgazdasági	59	49	46	40	41	43
Egyéb				8	4	15
Nem válaszolt					6	

22. táblázat: A végzetek által igényelt továbbképzések tartalma, előző évek adatai [%]

Megállapítható, hogy a szakirányú továbbképzések (37,03 %) mellett nagy arányt képviselnek a gazdasági, menedzsment jellegű továbbképzéseken (24,54 %), valamint a nyelvi képzésben részt venni kívánók csoportja (27,48 %). Ennek oka, hogy a frissdiplomások többsége felismerte azt a tényt, hogy az üzleti ismeretek anyanyelven, illetve idegen nyelven való elsajátítása ma már sokkal inkább követelmény, mint előny, abban az esetben, ha valaki nem valamely szűk szakterület művelőjeként kíván sikeres életpályát befutni. Az üzleti-közgazdasági ismeretek a széles látókörű, az adott szakma egészében eligazodni képes menedzserre, vezetővé váláshoz elengedhetetlenek, a nyelvismeret pedig az Európai Unióhoz való csatlakozás utáni élet, működés egyik alapvető követelményeként említhető. A gazdasági-menedzsment jellegű továbbképzések iránt - az ilyen ismeretekben amúgy tanterv szerint is részesülő - Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon végzetek mutatták a legnagyobb érdeklődést.

A szakirányú továbbképzés iránti igény legnagyobb az építészmérnökök, illetve közvetlenül utánuk az Építőmérnöki- és Vegyészmérnöki Kar végzettségi körében, míg a nem szakirányú, de műszaki továbbképzés a Közlekedésmérnöki Kar frissdiplomásai számára jelent vonzó képzési tartalmat. A *Nem szakirányú műszaki* kategóriát a végzett közlekedésmérnökök jelölték meg a legmagasabb arányban (16,55 %), ami az átlag több mint kétszerese.

A nyelvi képzések tekintetében minden kar esetén magas értékekről beszélhetünk, de kiemelendő a Közlekedésmérnöki és a Vegyészmérnöki Kar, az itt végzettek közel 37 %-a jelölte meg a nyelvi képzést.

A jogi jellegű továbbképzések iránt nem túl magas érdeklődést mutattak a válaszadók, az átlaghoz képest azonban kitűnik az Építészmérnöki Karon végzettek véleménye, ők a kategória-átlag több mint háromszorosának megfelelő arányban jelölték meg ezt a formát (9,66 %).

Az elmúlt évek választékát (mely megtalálható a 24. táblázatban) kiegészítettük a PhD, DLA válaszlehetőséggel, valamint a korábbi *Posztgraduális képzés* elnevezése *Újabb diplomára* változott. Az adatok azt mutatják, hogy - a korábbi évekhez hasonlóan nagy számban, bár csökkenő mértékben - a végzettek kb. egyharmada iskolarendszerű, várhatóan posztgraduális képzés keretében szeretne újabb, hasznosítható tudás birtokába jutni (23. táblázat). Jelentős eredményeket hozott az "új szereplő", a PhD, ill. DLA formában történő továbbképzés is: a végzettek átlagban 12,15 %-os arányban részesítik (részesítenék) előnyben ezt a képzést.

A továbbképzés formája	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Öggyütt
Újabb diploma	36,09	20,69	27,93	27,70	32,02	26,21	30,16	25,20	27,12
Önképzés	19,44	33,65	15,59	9,23	16,86	15,86	18,77	25,58	22,21
Vállalati képzések	15,31	10,90	26,11	36,16	26,51	18,28	19,29	25,32	22,48
Tanfolyam	16,65	13,35	16,60	21,02	7,57	7,93	14,46	13,00	13,77
PhD, DLA	9,74	14,06	11,34	5,89	15,15	31,72	14,82	10,06	12,15
Egyéb	2,77	7,35	2,43	-	1,89	-	2,50	0,84	2,27

23. táblázat: A végzettek által igényelt továbbképzési formák, karonként [%]

A továbbképzés formája	A végzés időpontja					
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.
Posztgraduális képzés	58	54	54	55	51	51
Önképzés	11	16	16	15	13	19
Vállalati képzések	13	14	14	14	12	14
Tanfolyam	18	16	16	16	16	11
Egyéb					4	5
Nem válaszolt					4	

24. táblázat: A végzettek által igényelt továbbképzési formák, előző évek adatai [%]

Az OFI már említett összehasonlító értékelése [9] szintén foglalkozik a hallgatók diplomaszerezés utáni továbbtanulási terveivel, stratégiáival. A megkérdezéskor a 4459 egyetemi, főiskolai hallgató 27,8 %-a tervezte a doktori képzésben való részvételt. Míg a műszaki szakcsoport válaszadói körében 22,7 %, addig a természettudományi szakcsoport válaszadóinak (ebben nem szerepelt műegyetemi hallgató) 34,8 % a tervezői, hogy diplomaszerezés után doktori képzésben vesz részt.

Az összes többi képzési forma esetében javulásról lehet beszámolni: legnagyobb mértékben a vállalati képzések iránti érdeklődés emelkedett. Az építészmérnökök és a Villamosmérnöki és Informatikai Karon végzettek esetében magas az önképzés aránya, ami a szakirodalom kiterjedtségével és a szakmai tudás gyors elavulásával állhat kapcsolatban. A Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar esetén kimagaslóan nagy, az átlagnak több mint másfélszerese a vállalati tréning aránya (36,16 %). Az egyéb kategóriába tartozó válaszadók többségében a külföldön történő képzéseket említették.

A továbbképzéssel kapcsolatban a későbbiekben érdemes lenne megvizsgálni azt, hogy mennyire igazak a Műegyetemen végzett pályakezdekre azok az állítások, amelyek a FIDÉV kutatás folytatásában [11] szerepelnek: "a fiatal diplomások újabb szakképzettség megszerzésére irányuló tanulmányaikat zömmel költségterítéses képzésben végzik, és maguk finanszírozzák, továbbá legnagyobb és növekvő arányban egyetemi szintű szakképzettséget szereznek, valamint induló munkaerő-piaci státuszuk szerint azonos csoportok tovább nem tanuló tagjai kereseti lemaradást szenvednek a továbbtanulókkal szemben."

7.

Munkahely

7. Munkahely

A kérdőív III. részében szereplő kérdések a felmérés foglalkoztatás-politikai szempontból fontos részeit tartalmazzák, melyek a végzettek elhelyezkedésével kapcsolatos információkra (az elhelyezkedés módja, az egyetem szerepe az álláskeresésben), a munkájuk jellegére (szakmaiság, beosztás), a jelenlegi munkahelyük és beosztásuk jellemzőire (munkakör, státusz, havi bruttó jövedelem, a munkaadó jellemzői), valamint a szakmájukról, munkájukról általuk alkotott képre, elégedettségükre terjednek ki.

7.1 Elhelyezkedés

A végzettek munkaerő-piaci státuszát a 25. táblázat tartalmazza. Örömteli, hogy a munkanélküliek aránya (2 %) alatta marad a - mindeddig legkedvezőtlenebbnek tekinthető - tavalyi adatfelvétel eredményénél, továbbá kedvező, hogy a nagyobb biztonságot nyújtó munkaviszonyban történő foglalkoztatás aránya 7 %-kal magasabb (78 %) a 2002-ben végzetek esetén, hasonló időtartamú munkaerő-piaci jelenlét után mért értéknel. A doktoranduszok aránya (7 %) az 1999-ben végzetek mellett most a legalacsonyabb, míg a nappali tagozatos hallgatók aránya stagnál (1 %). Az egyéb kategóriába tartozók (GYES-en lévők stb.) körében a nők és a férfiak között most is jelentős különbséget tapasztaltunk, míg a férfi válaszadóknak csak 0,3 %, addig a nőknek 3,6 %-a sorolható e kategóriába.

Munkaerő-piaci státusz	A végzés időpontja						
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
Munkaviszonyban foglalkoztatott	75	77	82	76	79	71	78
Megbízási szerződéssel foglalkoztatott	4	4	4	4	2	5	5
Vállalkozó	4	3	5	4	3	8	6
Doktorandusz	16	12	7	11	10	10	7
Nappali tagozatos hallgató	-	3	-	2	2	1	1
Munkanélküli	-	-	1	1	1	3	2
Egyéb	1	1	1	2	3	2	1

25. táblázat: Munkaerő-piaci státusz, a végzés éve szerint [%]

Egyetemi szinten 2 %-os a munkanélküliség, de ezt a munkaerő-piaci státuszt "csak" a Vegyész-mérnöki Kar (4,93 %), Építészmérnöki Kar (2,38 %) és a Villamosmérnöki és Informatikai Kar (2,24 %) válaszadói jelölték meg. Külön említést érdemel, hogy amíg a vegyész-mérnökök körében 7 %, addig a biomérnökök körében "csupán" 3,6 % a munkanélküliek aránya, amely meghaladja a 2004-re vonatkozó egyetemi végzettségűek 2,4 %-os országos munkanélküliségi rátáját [12] (2003-ban 1,16 % [13]). Sajnos az országos tendenciák nem túl kedvezőek, az előző évhez képest 15,6 %-kal [14] (az előző évre ugyanez a mutató 17 % [15]) nőtt a diplomások munkanélkülisége.

Örömteli, hogy az egy évvel korábbi adatok ellenére az építészmérnökök körében jelentősen (38,78 %-ról 62,98 %-ra) nőtt a munkaviszonyban foglalkoztatottak, és ezzel párhuzamosan csökkent a megbízási szerződés-sel foglalkoztatottak és a vállalkozók aránya (26. táblázat).

Az építészmérnökök mellett a vegyész-mérnökök körében is tovább nőtt a munkanélküliség. A műszaki menedzserek körében nem találtunk vállalkozó, valamint doktorandusz válaszadót, de ez nagy valószínűséggel mintavételi hibának tudható be. A doktorandusz válaszadók között legnagyobb arányban gépész-, építő-, építész- és közlekedésmérnököket találtunk.

Munkaerő-piaci státusz	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
Munkaviszonyban foglalkoztatott	86,04	62,98	85,91	89,21	82,09	52,42	71,06	79,86	78,03
Megbízási szerződéssel foglalkoztatott	-	11,46	1,41	10,79	3,58	-	8,33	5,22	5,21
Vállalkozó	4,63	14,94	2,82	-	3,58	15,86	-	7,46	6,15
Doktorandusz	9,33	4,33	7,04	-	10,75	15,86	11,38	4,47	6,71
Nappali tagozatos hallgató	-	-	1,41	-	-	15,86	2,15	0,75	1,17
Munkanélküli	-	2,38	-	-	-	-	4,93	2,24	1,75
Egyéb	-	3,91	1,41	-	-	-	2,15	-	0,98

26. táblázat: Munkaerő-piaci státusz, karonként [%]

A munkanélkülivé válással kapcsolatban további vizsgálatokat végeztünk a 2005. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze műegyetemi látogatói körében. A műegyetemi válaszadók közül arra a kérdésre, hogy *Mennyi az esélye annak, hogy egy év múlva munkanélküli leszel?* a legpesszimistább válaszokat az építészmérnök látogatóktól kaptuk. Míg a BME-hez köthető látogatók 1,39%-a gondolta azt, hogy egy év múlva biztosan munkanélküli lesz, addig az építészmérnökök körében ez az arány 4,76 % volt [10].

Hogyan helyezkedett el?	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
Ismerősök segítségével	35,14	41,47	27,39	44,60	29,28	39,48	21,86	35,83	33,26
Egyetemi kapcsolat alapján	18,92	24,02	17,86	-	16,73	30,26	20,00	22,30	20,22
Online állásközvetítő site-ok, hirdetések alapján	5,42	9,51	14,68	10,79	12,15	-	13,19	13,21	12,09
Állásbörzék segítségével	10,84	2,26	7,94	-	8,37	-	15,83	14,87	10,80
Újsághirdetés alapján	5,38	2,74	17,46	-	12,55	-	9,45	5,53	7,97
Személyzeti tanácsadó cégek segítségével	-	-	3,17	16,91	-	-	3,41	1,65	2,14
Tanulmányi szerződés alapján	5,38	-	-	-	4,18	30,26	-	1,65	1,79
Munkaügyi központ, kirendeltség segítségével	-	-	3,17	-	8,37	-	-	-	1,14
Egyéb	18,92	20,00	8,33	27,70	8,37	-	16,26	4,96	10,59

27. táblázat: Az elhelyezkedés módja, karonként [%]

A 27. táblázat alapján a végzősök 33,26 %-a ismerősök segítségével helyezkedett el, tehát továbbra is ez a legsikeresebb álláskeresési csatorna: e kategória aránya évek óta a 28-38 %-os sávban mozog (28. táblázat). Az online állásközvetítő oldalak álláskeresésben betöltött szerepe három éve dinamikusan növekszik. Mind az egyetemi kapcsolatok, mind az állásbörzék elhelyezkedésben betöltött fontossága elmozdult a 2002-ben végzetek esetén mért mélypontról. Elmondható, hogy a tanulmányi szerződéssel és a munkaügyi központ segítségével elhelyezkedők aránya továbbra is a legalacsonyabb. Megjegyzendő, hogy a többi kategória közel azonos nagysága mellett a nők az online állásközvetítőket, a férfiak pedig az újsághirdetéseket jelentősen gyakrabban használják a másik nem képviselőinél.

Hogyan helyezkedett el?	KAROK						
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
Ismerősök segítségével	36	38	34	28	36	35	33
Egyetemi kapcsolat alapján	28	26	28	22	22	14	20
Online állásközvetítő site-ok, hirdetések alapján					3	8	12
Állásbörzék segítségével				15	14	10	11
Újsághirdetés alapján	21	22	20	25	11	13	8
Tanulmányi szerződés alapján					2	4	2
Személyzeti tanácsadó cégek segítségével	2	6	6	1	1	5	2
Munkaügyi központ, kirendeltség segítségével	2	1	-	-	1	1	1
Egyéb	11	7	12	9	10	10	11

28. táblázat: Az elhelyezkedés módja, a végzés éve szerint [%]

Az elhelyezkedéshez használt csatornák vizsgálatakor az összehasonlítás érdekében érdemes megemlítenünk a 2005. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze 548 látogatója és a 139 kiállító cég ide vonatkozó válaszait. A megkérdezettek az álláskereséshez főként az online álláskereső csatornákat, a személyes kapcsolatokat, az állásbörzét és a nyomtatott sajtót használják (hozzávetőlegesen a megkérdezettek negyötöde említette ezeket, sorban 25,72 %, 21,06 %, 17,9 % és 16,39 %). Az álláskereső kiadványokat 11,52 %-uk, míg az egyetemi karrierirodák szolgáltatásait mindössze 6,65 %-uk veszi igénybe. A börze kiállítói a toborzási csatornák igénybevétele során leggyakrabban - az állásbörze után - a hagyományosan nagy biztonsággal alkalmazott ismerősök útján történő személyzet-felvételt, az online toborzási csatornák, az újsághirdetések és a személyzeti tanácsadók igénybevételét emelték [10].

Az építészmérnökök körében a korábbi évek 50 %-ot meghaladó szintjéről 41,47 %-ra esett az ismerősök segítségével elhelyezkedők aránya. Az online álláskereső csatornákat és az újsághirdetéseket a gépészmérnökök használják leginkább, míg az állásbörzéken a Vegyészmérnöki Kar volt hallgatói a legaktívabbak. Továbbra is elmondható, hogy amíg a Gazdaság- és Társadalomtudományi Karon kiemelkedő a személyzeti tanácsadó cégek segítségét igénybevevők aránya (16,91 %), addig más karoknál az elhelyezkedés ezen módszere szinte teljesen ismeretlen.

Az egyéb kategóriára adott válaszok közül továbbra is kiemelhető a hallgatók azon csoportja, akik telefonkönyvből választanak céget, majd a kiválasztott társaságnál érdeklődnek munka után, továbbá megjelent egy új egyéb kategória, akiket jelenlegi munkahelyükhöz korábbi, nyári munka során kialakított kapcsolatuk irányított.

Egy évvel ezelőtt mértük meg első ízben azt, hogy a BME-n végzettek - államvizsgájuk után - mennyi idő alatt találták meg az első munkahelyüket. A vizsgálatot most megismételtük, így elmondhatjuk, hogy az első munkahely megtalálásának átlagos ideje 2,42 hónapról 2,09 hónapra csökkent, továbbá 45,55 %-ról 61,6 %-ra nőtt azok aránya, akik 1-2 héten belül el tudtak helyezkedni (29. táblázat). Sajnos továbbra is 10 % azok aránya, akik 6 hónapon belül sem tudtak elhelyezkedni. Figyelemre méltó, hogy a vidéken élő válaszadók körében átlagosan másfélszer hosszabb az első munkahely megtalálásának ideje.

		KAROK								
		ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
2003.	Összes hallgató	1,70	1,31	2,11	2,97	2,55	5,92	2,15	2,09	2,09
	Az egyetem alatt el nem helyezkedők	3,50	3,47	3,26	6,65	3,81	15,00	3,17	4,69	4,04
2004.	Összes hallgató	1,36	1,56	3,16	2,69	1,97	9,00	1,95	3,06	2,42
	Az egyetem alatt el nem helyezkedők	3,12	3,90	5,22	3,50	4,07	18,00	3,31	5,47	4,54

29. táblázat: Az első munkahely megtalálásának átlagos ideje, karonként [hónap]

Az álláshoz jutás átlagos idejét tekintve az átlagnál jelentősen rosszabb a helyzet a műszaki menedzserek és a Villamosmérnöki és Informatikai Kar végzettségi esetén, 17, illetve 11 %-uk csak fél évnél hosszabb idő alatt tudott elhelyezkedni.

Az elhelyezkedés esélyeinek vizsgálatakor az összehasonlítás érdekében érdemes megemlítenünk a 2005. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze műegyetemi (álláskereső hallgatók és frissdiplomások) látogatói által a témában adott válaszokat. A válaszadók 17,71 %-a gondolta azt, hogy a diplomaszerzést követően azonnal el tud helyezkedni, míg 33,68 %-uk abban bíz, hogy 3 hónapon belül munkát talál. Azok, akik úgy gondolják, hogy több mint egy év kell majd az elhelyezkedésükhöz, a válaszadók 3,82 %-át teszik ki [10].

Az elhelyezkedéshez a végzettek 73 %-a nem kapott segítséget az egyetemről. A legnagyobb arányban a Vegyész mérnöki Kar (37,33 %), a legkisebb arányban az Építészmérnöki Kar (16,89 %) végzettségi kaptak segítséget. A segítséghez jutók leggyakrabban a konzulens által vállalkozásokhoz történő beajánlást (37,89 %), valamint a BME Diákközpont Karrier Iroda tevékenységét (31,25 %) említették. A végzettek 65,4 %-a (egy évvel korábban 71,81 %) szükségesnek tartotta (volna), hogy az elhelyezkedéssel kapcsolatban valamilyen segítségben részesüljön. Továbbra is legkevésbé az építészmérnökök, míg leginkább a Közlekedésmérnöki Kar hallgatói igényelték (volna) a segítséget (46,9 %, illetve 73,8 %). A válaszadók többféle segítséget is elvártak, az egyes segítség-típusok összes válaszon belüli arányait a 30. táblázat tartalmazza. Legtöbbször továbbra is az állásközvetítést, a cégelőadásokat, és a gyárlátogatásokat igénylik (az utóbbi a műszaki menedzserek körében a legnépszerűbb), valamint említésre méltó, hogy az egyéni karriertervezés iránti igény jelentősen növekedett.

Segítség formája	A végzés időpontja	
	2002.	2003.
Állásközvetítés	25,32	22,00
Cégelőadások, gyárlátogatások	18,59	19,85
Egyéni karriertervezés	11,89	7,74
Álláskeresést segítő kiadványok	10,88	9,41
Felkészítés az interjúra	10,08	12,62
Személyiségfejlesztő tréning(ek)	8,67	9,88
Próbaintervjú, szimulált AC-k	7,75	9,80
Motivációs levél írás	4,75	6,62
Egyéb	2,07	2,08

30. táblázat: Az intézménytől elvárt segítség, a végzés éve szerint [%

Az OFI összehasonlító értékelése [9] átfogóan elemzi a hallgatók intézményi menedzselését. A vizsgálatba bevont 51 egyetemi kar közül a műszaki egyetemisták (hat műszaki kar, karonként 50-50 fő) vélekednek legpozitívabban intézményükről abban a tekintetben, hogy a kar mennyire segíti őket szakmai érdeklődésük kielégítésében, és általában karrierépítésükben. A műszaki karok közül is kiemelendő a Vegyészmérnöki Kar, ahol az országos vizsgálat legjobb eredményei születtek. A válaszadók ötfokozatú skálán értékelték a 31. táblázatban található intézményen belüli egyes szempontokat.

Segítség formája	Átlag	
	BME	Országos
Egyéni szakmai érdeklődés kielégítése	3,80	3,47
Oktatók segítőkészsége	3,76	3,52
Végzés utáni elhelyezkedés segítése	3,73	3,01
Kutatásokba bekapcsolódás lehetősége	3,72	3,33
Szakmai önképzési lehetőségek	3,69	3,35
Szakmai konferenciákon való részvételi lehetőség	3,61	3,43
Képzés alatti munkalehetőségek	3,30	2,71

Forrás: OFI [9]

31. táblázat: A hallgatók intézményi menedzselése

7.2 A jelenleg betöltött munkahely

7.2.1 Mobilitás

A végzetteket foglalkoztató cégek telephelyét vizsgálva (32. táblázat) megállapítottuk, hogy a korábbi években kialakult arányok egyetemi szinten nem változtak, a fővárosban dolgozók most is a válaszadók 70 %-át adják (33. táblázat).

A 2005. tavaszi Műegyetemi Állásbörze látogatóinak válasza alapján előre jelezhető, hogy Budapest és vonzáskörzete (továbbá a Közép-Magyarországi Régió), mint munkahely iránti igény csökkenni fog. Míg 2004 októberében a válaszadók (többségük várhatóan 2005-ben végez) 72,7 %-a kívánt a fővárosban és vonzáskörzetében elhelyezkedni, addig 2005 tavaszán a válaszadóknak már "csak" 61,19 %-a (a műegyetemista válaszadók 58,6 %-a) érdeklődött a Közép-Magyarországi Régió iránt [10].

A cég telephelye	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
Budapest	77,42	65,82	53,08	83,09	55,83	69,70	75,96	77,13	70,43
Megyei jogú város	14,90	15,76	20,00	-	20,08	-	6,21	6,61	11,33
Város	5,12	13,18	16,92	16,91	16,06	30,30	14,33	10,48	12,53
Község	-	5,24	8,08	-	8,03	-	3,50	4,13	4,40
Külföld	2,56	-	1,92	-	-	-	-	1,65	1,31

32. táblázat: A végzetteket alkalmazó vállalatok telephelye, karonként [%]

Meglepő, hogy az OFI, 51 egyetemi kar hallgatói körében végzett felmérése szerint az aktív hallgatók 53,6 %-a a diploma megszerzését követően tervez külföldi munkavállalást, és minél fiatalabb valaki, ez a szándék annál erősebb [9].

A fővárosban dolgozik	A végzés időpontja						
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
	77	71	72	72	73	70	70

33. táblázat: Fővárosi telephelyű cégnél dolgozók aránya, a végzés éve szerint [%]

Míg egy évvel korábban a Vegyészmérnöki Karon végzettek, az idén a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar frissdiplomásai körében legmagasabb a budapesti telephelyű cégeknél elhelyezkedők aránya. Idén is a Gépészmérnöki és a Közlekedésmérnöki Karon végzetteket jellemzi legkevésbé a főváros-centrikusság.

Megvizsgáltuk a szülők lakóhelye és a végzettek munkahelye közötti - település típusok szerinti - összefüggését. A vizsgálatból az derült ki, hogy a fővárosba migrálók aránya a teljes válaszadókön belül 37,4 %, a külföldön dolgozók 1,3 %-ot tesznek ki. Ez a migráció a megyei jogú városok, az egyéb városok és a községek rovására történik.

Az egyéb városban vagy községben dolgozók mintegy 17 %-kal nagyobb arányban töltenek be vezetői pozíciókat, ezzel összefüggésben a vezetői perspektívákra is hasonló eredményt kaptunk, bár kisebb különbséggel.

A válaszadók munkába-járással töltött idejét vizsgálva a lakóhely szerint jelentős különbségeket találtunk. Azok, akik állandó lakhelye valamely község átlagosan napi 102 percet töltenek utazással, míg ugyanez az érték a megyei jogú városban lakóknál mindössze 31 perc. A válaszadók átlagosan 60 percet utaznak.

A nők 42 %-a, a férfiak 57 %-a elköltözné, ha munkája kívánná, ami nagyjából megegyezik a tavaly mért 55 %-os mobilitási hajlandósággal.

A 2005. tavaszi Műgyetemi Állásbörze műgyetemi válaszadóinak csupán 19,72 %-a nem vállalna ingázást egy munkahely kedvéért. Azok, akik vállalnák a mindennapi utazást (229 fő), átlagosan 66 percet utaznának. Körükben legelszántabbak voltak a Természettudományi Karról (átlag: 75 perc) és a Vegyészmérnöki Karról (átlag: 71 perc) érkezett látogatók, míg legkevésbé ingázást az építészmérnökök (átlag: 58 perc) és a Villamosmérnöki és Informatikai Kar válaszadói (átlag: 58 perc) vállalnának [10].

7.2.2 Méret, cégforma, tulajdonosi szerkezet

A végzetteket alkalmazó vállalatok méret szerinti megoszlása a 34. és 35. táblázatokban található. Összesített arányát tekintve a korábbi adatfelvételhez képest 5 %-kal kisebb lett a végzetteket foglalkoztató kis cégek (0-20 főt alkalmazó) aránya. Ez a csökkenés a 101 főnél magasabb alkalmazotti létszámú cégek arányának növekedését hozta magával.

Az építészmérnökök mikrovállalkozások körében történő nagy arányú elhelyezkedése tovább nőtt, bár ez nem meglepő, tudva azt, hogy az építés szakma cégei jórészt kis méretűek (idén tapasztalt arány a tavalyi felmérés eredményénél 15, míg a két évvel korábinál 27 %-kal nagyobb).

Az 500 fő feletti nagyvállalatoknál leggyakrabban a Vegyészmérnöki Karon végzettek és a műszaki menedzserek helyezkedtek el.

A vállalat mérete	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
0-20 fő	35,86	83,50	18,82	16,91	8,03	23,23	7,40	17,06	25,51
21-50 fő	10,29	6,94	12,94	-	24,09	23,23	11,09	16,25	13,70
51-100 fő	15,43	4,78	10,98	-	4,02	-	16,82	9,50	9,54
101-500 fő	25,65	-	28,63	38,49	24,09	23,23	18,02	24,13	21,86
500 fő felett	12,77	4,78	28,63	44,60	39,77	30,31	46,67	33,06	29,39

34. táblázat: Végzetteket alkalmazó cégek méretei, karonként [%]

A vállalat mérete	A végzés időpontja						
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
0-20 fő	31	20	23	21	23	30	25
21-50 fő	9	10	9	9	16	14	14
51-100 fő	7	12	11	13	10	9	9
101-500 fő	23	21	22	25	22	18	22
500 fő felett	30	37	35	32	29	29	30

35. táblázat: Végzeteket alkalmazó cégek mérete, a végzés éve szerint [%]

A végzeteket alkalmazó cégek cégforma szerinti vizsgálata egyetemi szinten az egy évvel korábbi felméréssel közel azonos eredményt hozott (36. táblázat). Továbbra is elsősoró a jogi személyiséggel rendelkező cégek (Kft., Rt. stb.) aránya, azonban jelentősen nőtt a jogi személyiség nélküli vállalkozásoknál dolgozók részaránya.

Cégforma	KAROK									2002.
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt	
Jogi személyiség	87,19	64,81	91,92	100	83,93	53,54	72,46	83,32	81,69	82,62
Jogi személyiség nélküli	5,11	32,63	3,08	-	4,02	23,23	-	5,64	7,93	3,71
Közszféra	7,70	2,56	5,00	-	12,05	23,23	27,54	10,23	10,06	12,94
Civil szféra	-	-	-	-	-	-	-	0,81	0,32	0,73

36. táblázat: Végzeteket alkalmazó cégek cégformái, karonként [%]

A kari változások közül az építészmérnököknél tapasztaltakat kell kiemelni: három éve folyamatosan csökken a jogi személyiséggel rendelkező cégek aránya (2001-ről 2002-re 8 %-kal, 2002-ről 2003-ra 15 %-kal). Harmadik éve folyamatosan a Vegyész-mérnöki Karon végzetek körében legmagasabb a közszférában elhelyezkedők aránya.

A végzeteket alkalmazó jogi személyiséggel rendelkező cégeket a tulajdonosi szerkezet szerint tovább vizsgáltuk, amelynek eredménye a 37. táblázatban található meg. Az egy évvel ezelőtti adathoz képest a válaszkategóriákat kissé megváltoztattuk azzal, hogy a multinacionális tulajdonosi szerkezet kategóriát két válaszkategóriával (többségében magyar, többségében külföldi) helyettesítettük. Ez a csere felborította az előző évben kapott eredményeket, ugyanis a saját / családi kategória aránya a tavalyi 35,52 %-os szintről visszaesett 6,41 %-ra, amely érték inkább igazodik az 1998-2000 között mért 6,5-13 %-os arányhoz. A többségében külföldi tulajdonú vállalkozásoknál legmagasabb arányban a Vegyész-mérnöki Kar frissdiplomásai helyezkedtek el, ami egybecseng azzal, hogy a nagyvállalatok körében - ahol leggyakrabban e kar végzettjeit találtuk - nagyobb számban találhatók a külföldi tulajdonú cégek.

Tulajdonosi szerkezet	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
Többségében magyar	66,76	74,00	39,38	10,79	42,31	-	30,64	37,93	42,03
Többségében külföldi	13,28	3,50	46,46	61,51	37,03	56,60	69,36	52,01	44,20
Állami	3,32	3,50	10,62	10,79	15,37	-	-	7,04	7,10
Saját / családi	13,32	19,00	3,54	16,91	5,29	43,40	-	3,02	6,41
Egyéb	3,32	-	-	-	-	-	-	-	0,26

37. táblázat: Végzeteket alkalmazó cégek tulajdonosi szerkezete, karonként [%]

Igaz, az OFI összehasonlító értékelése cégméret és tulajdonosi szerkezet szerint összevonva elemzi azokat a vállalkozásokat, amelyeknél a hallgatók diplomaszerezésüket követően szívesen helyezkednének el, mégis érdemes összevetni megállapításainkat az OFI vizsgálatának alábbi eredményeivel. A BME hat műszaki karán (karonként 50-50 fő) gyűjtött válaszok alapján elmondható, hogy az aktív hallgatók körében a végzést követő elhelyezkedést tekintve, legnépszerűbbek a nagyvállalat (31,1 %), a kis magáncég (22,9 %), a multinacionális cég (19,5 %) és azt követően a saját vállalkozás indítása (15,0 %); a legnépszerűtlenebbek pedig a nonprofit szféra (2,2 %) és a közalkalmazotti szféra (3,1 %) [9].

A válaszadók 63,46 %-a dolgozik első munkahelyén (39. táblázat), ami megegyezik az előző évben mért értékkel, továbbá megfigyelhető az is, ahogy e kategória aránya első felmérésünk óta 15 %-ot csökkent (38. táblázat). Ezzel párhuzamosan ugyanezen hét éves időtávon 11 %-kal nőtt azok aránya, akik másfél évvel a végzést követően már második munkahelyükön dolgoznak. Ezek alapján egyértelműen kijelenthetjük, hogy a végzettek egyre inkább mernek munkahelyet változtatni. A munkahelyek gyakori váltása leginkább a műszaki menedzsereket, az építészmérnököket és a Villamosmérnöki és Informatikai Kar frissdiplomásait jellemzi.

Hányadik munkahely	A végzés időpontja						
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
1.	78	78	68	69	69	63	63
2.	18	18	25	27	23	30	29
3. vagy több	4	4	7	4	8	7	8

38. táblázat: Munkahelyek száma a végzés után 1-1,5 évvel, a végzés éve szerint [%]

Az állás változtatások valószínű indoka továbbra is a kedvezőbb jövedelem. A legalább egyszer munkahelyet váltók átlagjövedelme magasabb az első munkahelyükön dolgozó társaikénál, a harmadik munkahelyen dolgozó átlagjövedelme pedig magasabb a második munkahelyen dolgozó társaikénál.

Hányadik munkahely	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
1.	79,54	56,39	69,53	38,49	64,24	69,70	75,96	57,91	63,46
2.	17,87	32,18	25,39	44,60	31,74	30,30	17,83	33,08	28,99
3. vagy több	2,59	11,43	5,08	16,91	4,02	-	6,21	9,01	7,55

39. táblázat: Munkahelyek száma a végzés utáni 1-1,5 évvel, karonként [%]

7.2.3 A munka szakmaisága

Hét év adatait vizsgálva megfigyelhető, hogy azok aránya, akik (1-1,5 évvel a végzés után) nem szakmájukban dolgoztak, a kezdeti 4 %-ról 9 %-ra nőtt, továbbá a részben szakmájukban dolgozók aránya 24 %-ról 17 %-ra csökkent (40. táblázat). A szakmájukban dolgozók aránya az építésmérnökök körében a legmagasabb (89,3 %) és a műszaki menedzserek körében a legalacsonyabb (27,7 %).

Szakmájában dolgozott	A végzés időpontja						
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
Igen	72	71	76	73	76	74	74
Nem	4	5	5	9	7	8	9
Részben	24	24	19	18	17	18	17

40. táblázat: Szakmájában dolgozók a végzés utáni 1-1,5 évvel, a végzés éve szerint [%]

A betöltött munkakörök tekintetében (41. táblázat) az előző évekhez képest is változásokat tapasztaltunk. Valószínűleg a két új kategória (*Adminisztratív; Tanácsadó*) beiktatásának és a *Kutató* rész-munkakör - mely a Műegyetemre felvettek körében is évről-évre a legnépszerűbb [16] - megjelenésének is köszönhető, hogy az egyéb kategória aránya a korábbi 22-27 %-os szintről 1,6 %-ra esett vissza. Ez igazolja a válasz-kategóriák megváltoztatásának jogosságát. Minden egyéb kategóriától eltekintve a kereskedelmi és tanácsadó munkakörökben a férfiak, adminisztratív területen pedig a nők aránya volt jelentősen magasabb a másik nem képviselőit jellemző értéktől.

Munkakör	Férfi	Nő	Együtt
Tervező, kutató, fejlesztő	57,02	56,62	56,95
Kivitelező, gyártó, üzemeltető	23,88	22,33	23,57
Kereskedelmi, üzletkötői	6,06	1,76	5,20
Adminisztratív	3,23	10,23	4,62
Tanácsadó	4,78	1,72	4,17
Gazdasági, pénzügyi	3,47	5,58	3,89
Egyéb	1,56	1,76	1,60

41. táblázat: A végzettek munkaköre, nemenként [%]

A munkakörök 42. táblázatban található, karonkénti vizsgálata alapján elmondható, hogy a *Kutató* rész-munkakör megjelenítése megerősítette a vizsgálat hitelességébe vetett bizalmat, ugyanis minden kar esetén jelentősen csökkent az egyéb kategória, és nőtt a korábban csak *Tervező, fejlesztő*nek nevezett munkakör részaránya. Egyedül az építésmérnökök körében nem hozott változást a *Tervező, fejlesztő* munkakörnek *Tervező, kutató, fejlesztő* munkakörre történő kibővítése.

Munkakör	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
Tervező, kutató, fejlesztő	42,19	87,46	54,38	10,79	25,10	60,53	51,92	62,52	56,95
Kivitelező, gyártó, üzemeltető	47,29	7,42	25,79	16,91	33,07	-	33,74	19,57	23,57
Gazdasági, pénzügyi	5,28	-	4,76	44,60	-	39,47	-	1,65	3,89
Kereskedelmi, üzletkötői	-	-	6,75	16,91	25,10	-	3,50	3,30	5,20
Adminisztratív	5,24	2,31	3,17	-	4,18	-	10,84	4,70	4,62
Tanácsadó	-	-	3,17	10,79	4,18	-	-	7,43	4,17
Egyéb	-	2,81	1,98	-	8,37	-	-	0,83	1,60

42. táblázat: Végzettek munkaköre, karonként [%]

A korábbi éveknek megfelelően rákérdeztünk arra is, hogy a végzettek vezető vagy nem vezető beosztásban dolgoznak-e (43. táblázat). A nők és a férfiak között most csupán 1 %-nyi eltérést találtunk (a nők 11,58 %-a, a férfiak 12,47 %-a vezető), míg a 2002-ben végzettek körében 1-1,5 évvel a végzést követően a nők mintegy 10 %-kal kisebb arányban töltötték be vezető pozíciókat.

Vezető beosztásban dolgozik	A végzés időpontja						
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
	17	11	16	11	12	13	12

43. táblázat: Végzettek vezető beosztása 1-1,5 évvel a végzés után, a végzés éve szerint [%]

A nemek szerinti vizsgálat mellett ki kell emelni, hogy az átlagtól eltérően továbbra is jelentősen kisebb arányban töltenek be vezető pozíciót az építésmérnökök, a Villamosmérnöki és Informatikai Karon végzettek (5 %, illetve 8,33 %) valamint az Építőmérnöki Kar frissdiplomásai (8,34 %). Megjegyzendő, hogy ezen körből kikerülő válaszadók esetében legalacsonyabb azok aránya is, akik egy-két éven belül szakmai / vezetői előrelépésben bíznak. A Vegyész mérnöki Karon végzettek körében különösen magas a vezetők aránya (31,04 %).

Az előrelépési lehetőségekre külön is rákérdeztünk. A végzettek 47,32 %-ának (egy évvel korábban 44,71 %) - saját bevallása szerint - egy-két éven belül lesz lehetősége valamilyen szakmai / vezetői előrelépésre. Az előrelépésben reménykedők körében a nők és a férfiak közötti eltérés a korábbi 8 %-ról 4 %-ra esett. Továbbra is igaz, hogy jelentős különbség van a már vezető és a beosztott pozícióban dolgozók előrelépési várakozásai között, ugyanis amíg a beosztottak 42,56, addig a vezetők 80,81 %-a érzi úgy, hogy egy-két éven belül előreléphet a ranglétrán.

A munkahellyel való elégedettség összességében kis növekedést mutat a tavalyi adatokhoz képest: a végzettek 79 %-a elégedett, 21 %-a nem elégedett munkahelyével (44. táblázat). Leginkább a közlekedésmérnökök és a Gépésmérnöki Karon végzettek, legkevésbé az építésmérnökök és a műszaki menedzserek elégedettek munkahelyükkel. Érdekes, hogy legkevésbé a fővárosban dolgozók elégedettek munkahelyükkel, ugyanakkor ismert az, hogy Budapesten helyezkedik el a Műegyetemen végzettek legnagyobb hányada.

Munkahelyével elégedett	A végzés időpontja						
	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
	82	79	77	74	76	75	79

44. táblázat: Végzettek munkahelyükkel való elégedettsége, a végzés éve szerint [%]

Mellékállással a végzettek 15,97 %-a rendelkezik, amely csekély mértékű csökkenés az egy évvel korábbi 16,32 %-os értékhez képest (45. táblázat). Az évek óta tartó csökkenés összefügghet a növekvő munkahelyi követelményekkel. Továbbra is magas a mellékállást vállalók aránya az építésmérnökök (25,98 %) valamint a Villamosmérnöki és Informatikai Karon végzettek körében (19,83 %).

Mellékállással rendelkezik	A végzés időpontja					
	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.
	13	21	18	19	16	16

45. táblázat: Mellékállással rendelkező végzettek aránya, a végzés éve szerint [%]

7.3 Nyelvismeret

Az idén a nyelvismerettel kapcsolatos kérdésünk nem csak a nyelvismeret szintjének megismerésére, továbbá a nyelvismeretnek a munka során történő felhasználására irányult, hanem arra is kíváncsiak voltunk, hogy az idegen nyelvet munkájuk során aktívan használók hogyan használják azt (fordítás, társalgás, tárgyalás). Az alapszintű nyelvismeretre nem kérdeztünk rá, mert annak munka során történő használhatósága a munkáltatók számára általában nem kielégítő.

A felmérés pillanatában az egy főre jutó nyelvvizsgák (középfokú, felsőfokú) száma 1,36 volt (egy évvel korábban az alap-, közép- és felsőfokú nyelvvizsgák egy főre jutó száma 1,59, a közép- és felsőfokú nyelvvizsgák egy főre jutó száma pedig 1,35) volt. Kijelenthetjük tehát, hogy a 2003-ban végzetek átlagos nyelvismerete a végzés után másfél évvel megegyezik az egy évvel korábban végzett évfolyam esetén mért szinttel. Érdemes megemlíteni, hogy a válaszadók 30,98 %-a kettő, míg 4,34 %-a három nyelven beszél. A 2005. tavaszi Műegyetemi Állásbörze legalább középfokú nyelvvizsgával rendelkező látogatói körében nagyobb arányban fordulnak elő azok, akik kettő (36,4 %) vagy három (7,7 %) idegen nyelven beszélnek [10].

A végzetek legnagyobb részének angol nyelvből van igazolt nyelvtudása: 60,27 %-uk beszéli ezt az idegen nyelvet közép vagy felső szinten (egy évvel korábban 62,5 %), továbbá ugyanilyen szintű nyelvtudása van német nyelvből a válaszadók 29,36 %-ának (egy évvel korábban 32,57 %). Ezek alapján kijelenthetjük, hogy az angol és német nyelvek a végzetek által beszélt nyelvek közötti részarányát tekintve az előző vizsgálatához képest kis mértékű csökkenését tapasztaltuk.

A nyelvvizsgák szintenkénti megoszlását tartalmazó adatok a 46. táblázatban, a nyelv használatának nyelvenkénti megoszlása a 47. táblázatban található meg. A különböző szinteket tekintve a középfokú nyelvvizsgák aránya 89,12 %, a felsőfokúaké 10,88 % volt.

Nyelv	Angol	Német	Francia	Egyéb
Középfokú	88,39	89,87	90,50	91,69
Felsőfokú	11,61	10,13	9,50	8,31

46. táblázat: A nyelvvizsgák szintenkénti megoszlása [%]

Nyelv	Angol	Német	Francia	Egyéb
Használja	83,00	48,95	25,35	24,56
Nem használja	17,00	51,05	74,65	75,44

47. táblázat: Az idegen nyelv használata [%]

A táblázatok alapján megállapítható, hogy - az elvárásoknak megfelelően - mind a nyelvvizsgák száma, mind a használati mutató szerinti sorrendben magasan az angol nyelv vezeti a "ranglistát", még mindig ez tekinthető a leginkább használható, "slágernyelvnek". Nem lehet különleges eredményekről beszámolni a tekintetben, hogy a végzetek nyelvtudásukat mire használják, a válaszok szerint szinte azonos arányban társalgásra és fordításra, és csekélyebb mértékben a munkájukhoz szükséges tárgyalásra.

A nemek közötti "nyelvtudás-párbaj" döntetlennek bizonyult: német nyelvből megegyező a nyelvvizsgák száma, angol nyelvből a férfiak 61,66 %-ának van nyelvvizsgája, ez 6,76 %-kal több mint a nők esetében. Ezt a hátrányt azonban előnnyé kovácsolták a nők, a francia nyelvismeret terén.

Középfokú nyelvvizsgák tekintetében az Építőmérnöki Kar, a felsőfokú nyelvvizsgával rendelkezők aránya alapján azonban a műszaki menedzser hallgatók "állnak a dobogó legfelső fokán".

7.4 Jövedelmi viszonyok

A jövedelmi adatok vizsgálatánál csak a munkaviszonyban, megbízási szerződéssel foglalkoztatottak és a vállalkozók adatait elemeztük. A jövedelemmel nem, vagy csak részben rendelkezők torzították volna megállapításainkat. A kérdőívben rákérdeztünk a 2004. évi bruttó keresetre, a 2005. február havi bruttó átlagkeresetre, és az egyéb pénzbeli és természetbeni juttatásokra. A kapott értékeket a 48. táblázatban mutatjuk be. A táblázatban az egyéb juttatások átlaga azon adatok átlaga, ahol az egyéb juttatásról a kitöltő nyilatkozott, és az nem nulla érték volt.

		KAROK								
		ÉVK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
2005. februári kereset	Átlag	199077	172875	217931	240562	231646	234101	225524	313072	252544
	Szórás	81050	80015	88600	71684	102527	62563	71330	227626	167074
2004. év 1 havi bruttó átlagkereset	Átlag	197402	189570	197514	208329	226678	223695	208643	298372	240715
	Szórás	68303	156918	74765	47242	100192	45896	71581	246938	178965
2004. év 1 havi egyéb juttatások	Átlag	47497	22534	37675	26391	18222	61811	16799	36330	32128
	Szórás	53049	22555	47638	27111	21013	43635	19390	54042	44986
2004. év 1 havi átlagjövedelem	Átlag	233154	195158	223687	231872	233130	256786	224235	314483	258812
	Szórás	99463	158482	102904	57073	118495	18992	75135	253520	187200

48. táblázat: A végzetek jövedelmi viszonyai, karonként [Ft]

Tavalyi felmérésünkben egyetemi szinten mintegy 25.000 Ft-os reálbér csökkenésről számoltunk be. Idei adataink alapján elmondhatjuk, hogy a helyzet javult. Figyelembe véve a 6,8 %-os inflációt [17], csekély, mintegy 10.000 forintos átlagos reálbér növekedésről beszélhetünk a 2002-ben végzett évfolyam adataihoz képest. A szellemi foglalkozásúak - KSH terminológia szerint - számított havi bruttó átlagjövedelme 2004-ben 213.357 Ft volt [18]. Az átlagos országos helyzethez képest tehát átlagos végzetjeink továbbra is kedvező helyzetben vannak, azaz a BME diploma az átlagnál magasabb jövedelmet jelent, már a karrier legelején is. Sajnálattal azonban meg kell állapítanunk, hogy a karok adatait vizsgálva az utóbbi kijelentésünk már nem igaz: az Építészmérnöki Karon végzetek jövedelme nem éri el az átlagot. Az Építészmérnöki Karon végzetek jövedelme, amellyel, hogy a többi végzetthez képest jóval alacsonyabb, az előző évben mértekhez képest reálértékben további 8.800 forinttal csökkent. A tavalyi és korábbi felméréseinkben leírtak alapján elmondhatjuk, hogy a kar végzetjeinek helyzete tovább romlott.

A karok jövedelmi adatait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a két szélső értéket (Építészmérnöki Kar, Villamosmérnöki és Informatikai Kar) figyelmen kívül hagyva a végzetek jövedelmi viszonyai nem különböznek jelentősen. Idén is ki kell emelni a Villamosmérnöki és Informatikai Kar végzettjeit. Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat felmérése alapján a karon végzetek átlagjövedelme mind a szoftverfejlesztő, informatikusok, mind az erős- és gyengeáramú villamosmérnökök átlagkeresetét (296.219, 258.407, illetve 296.187 Ft/hó) meghaladja [19].

A 2005. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze 548 látogatója által az elvárt jövedelem átlagosan bruttó 207.000 forint volt [10]. Három év tapasztalat után a válaszadók 380.000 forintot szeretnének keresni. Ez másfél év munkatapasztalatot figyelembe véve 293.500 forintot jelentene. Megállapíthatjuk tehát, hogy a jövedelem növekedésével kapcsolatban a pályakezdők túlzottan optimisták.

A szórás és az átlagérték mellett értékes információval szolgálhat a keresetek eloszlása melyet a 49. táblázat mutat.

2004. év 1 havi bruttó átlagkereset	KAROK								
	ÉMK	ÉPK	GPK	GTK	KSK	TTK	VEK	VIK	Együtt
101 ezer Ft alatt	11,18	16,70	6,81	10,79	-	-	-	3,50	5,74
101-150 ezer Ft	13,84	32,87	17,02	-	21,83	-	24,72	8,74	15,66
151-200 ezer Ft	36,09	25,38	31,91	-	25,78	30,30	25,87	16,61	23,20
201-250 ezer Ft	22,21	13,74	23,83	78,42	34,92	46,47	25,87	26,84	26,99
251-300 ezer Ft	8,34	2,43	13,62	10,79	8,73	23,23	9,97	16,34	12,31
301-400 ezer Ft	8,34	5,92	5,11	-	4,37	-	13,57	17,48	11,00
401-500 ezer Ft	-	-	1,70	-	-	-	-	3,50	1,68
500 ezer Ft fölött	-	2,96	-	-	4,37	-	-	6,99	3,42

49. táblázat: 2004-ben az 1 havi bruttó keresetek megoszlása, karonként [%]

Összehasonlítva a férfiak és a nők átlagkeresetét, megállapítható, hogy egy nő, férfi kollégája keresetének átlagosan mindössze 72 %-át keresi. Tavaly ez az arány még 80 % volt. A nőkre vonatkozó jövedelem szórása férfi kollégáikénak 29 %-a, ami arra enged következtetni, hogy a nők jövedelme szinte minden esetben biztosan jóval alacsonyabb, mint férfi társaiké. Az ÁFSZ statisztikája országos szinten nem mutat ilyen eltérést a nemek között, a nők jövedelme a férfiak jövedelmének mintegy 88 %-a. Ezekből levonható az a következtetés, hogy a nőknek kevésbé van lehetőségük férfi társaikéhoz hasonló karrier befutására; a munkáltatók, ezt már jó előre - a munkaviszony első másfél évében - rögzítik a jövedelmi viszonyokban (is).

A jövedelmi adatokat nyelvtudás szerint vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a középfokú nyelvizsgával rendelkezők 2004-évi havi átlagjövedelme (229.269 Ft) mindössze 70 %-a felsőfokú nyelvizsgával rendelkezőkének (328.461 Ft). A felsőfokú nyelvizsgával rendelkezők 90 %-a munkája során használja is nyelvtudását, míg a középfokú nyelvizsgával rendelkezőknél ugyanez az arány 64 %. Megállapíthatjuk tehát, hogy a használt nyelvtudást a munkaadók jelentős mértékben díjazzzák. Ezen adatok alapján, figyelve a HR szakemberek sajtóban megjelenő véleményét, valószínűsíthetjük, hogy a képzett, használható nyelvtudással rendelkező szakemberek iránt továbbra is nagy a kereslet - más szóval kevés van belőlük.

Felmérésünk szerint azok, akik tanulmányuk során igénybevettek valamilyen állami támogatást 245.650 Ft havi átlagjövedelemre tettek szert, míg akik ugyanezt nem vették igénybe 296.320 Ft-ot kerestek. Ha elfogadjuk azt az érvelést, hogy az állami támogatásokból csak abban az esetben maradt ki hallgató, ha szociális támogatást sem kapott és ez egyenes arányban van a szociális helyzetével, akkor kijelenthetjük, hogy a tanulmányok során jó anyagi helyzetű hallgatók több jövedelemre tettek szert a végzés utáni 1-1,5 évben.

Azok, akik részben munkajövedelemből finanszírozták egyetemi tanulmányaikat, átlagosan nagyobb jövedelmük volt 2004-ben. Minél nagyobb arányban finanszírozta valaki tanulmányait munkajövedelemmel, azaz minél nagyobb mértékben szerzett munkapiaci tapasztalatokat, a végzés utáni jövedelme annál nagyobb.

Vizsgálatunk során megállapítottuk, hogy a végzetek jövedelmi helyzete nincs összefüggésben a diákhittel, azaz a hitel semmilyen formában nem befolyásolja a végzetek jövedelmi helyzetét.

A cégek telephelye szerint vizsgálva (50. táblázat) a kereseti adatokat megállapíthatjuk, hogy hazai viszonylatban a nem megyei jogú városban, továbbá a községekben dolgozók többet keresnek, mint a megyei jogú városban, vagy a Budapesten dolgozók.

Átlagkereset	Budapest	Megyei jogú város	Egyéb város	Község
2003-ben végzetek	236624	203275	282064	278886
2002-ben végzetek	218169	182650	240399	251973

50. táblázat: A felmérték átlagkeresete a végzés utáni 1-1,5 évvel, a cégek telephelye szerint [Ft]

Megvizsgáltuk a munka szakmaisága és a keresetek közti összefüggést is. Tapasztalataink szerint annál többet keres valaki, minél inkább eredeti szakmájával foglalkozik. A részben szakmai munkát végzők 95 %-át keresik a szakmai munkát végzők keresetének, a nem szakmai munkát végzők pedig 85 %-át.

A várakozásoknak megfelelően a vezető beosztásban dolgozók keresete nagyobb, mint a nem vezetőké. A vezetők átlagosan 63.916 Ft-tal többet keresnek beosztottként dolgozó társaiknál. Tavaly ez az érték 66.000 Ft volt. A munkahellyükkel elégedettek és a nem elégedettek keresete között átlagosan 32.075 Ft az eltérés, az elégedettek javára. A munkahellyükkel elégedettek bruttó havi átlagkeresete 248.082 Ft volt 2004-ben. A mobilítási hajlandóság adatainak alapján nem függ a jövedelemtől.

A jogi személyiségű gazdasági társaságoknál dolgozók esetén megvizsgáltuk, hogy a bruttó átlag-kereset függ-e a tulajdonosi szerkezettől. Számításaink eredményét az 51. táblázat mutatja.

Átlagkereset	Többségében magyar	Többségében külföldi	Állami tulajdonú	Saját/családi	Egyéb
	224893	259067	226181	187341	240000

51. táblázat: A felmérték átlagkeresete, a munkaadó tulajdonosi szerkezete szerint [Ft]

Az átlagkereseten felüli egyéb pénzbeli és természetbeni juttatásoknál számos választ adtak a megkérdezettek, melyeket csoportosítottuk. Az eredményeket az 52. táblázat mutatja.

Juttatás típusa	Említés aránya
étkezés támogatása	34,10
utazási támogatás	12,80
jutalom	12,50
telefonhasználat támogatása	7,20
kiküldetések	4,80
egészségügyi támogatás	4,30
nyugdíj előtakarékosági támogatás	3,40
cégautó használata	3,20
ruházati támogatás	2,40
lakhatási támogatás	2,00
internet	2,00
üdülési támogatás	1,90
ajándékutalvány	1,70
sportolás támogatása	1,60
tisztálkodási támogatás	1,30
magán megbízások	1,00
egyéb képzés támogatása	0,90
karácsonyi ajándék	0,90
kafetéria	0,80
nyelvi képzés támogatása	0,80
jogdíj	0,20
különélési pótlék	0,10

52. táblázat: A végzetek kereseten felül kapott egyes pénzbeli és természetbeni juttatások említésének aránya [%]

8.

Irodalomjegyzék

8. Irodalomjegyzék

- [1] Fortuna Zoltán, Hajdú Csongor, Szabó Imre, Veres Gábor: A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem friss diplomásainak elhelyezkedési esélyei, Felmérés a 2002-ben végzettek körében; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont, 2004.
- [2] Hajdú Csongor, Dr. Molnár Szabolcs, Tóth Sándor: A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem friss diplomásainak elhelyezkedési esélyei, Felmérés a 2001-ben végzettek körében; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont, 2003.
- [3] Hajdú Csongor, Dr. Molnár Szabolcs, Tolonics István: A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem friss diplomásainak elhelyezkedési esélyei, Felmérés a 2000-ben végzettek körében; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont, 2002.
- [4] Molnár Szabolcs, Szabó Imre, Szabó Tibor, Wintermantel Zsolt: A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem friss diplomásainak elhelyezkedési esélyei, Felmérés a 1999-ben végzettek körében; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont, 2001.
- [5] Molnár Szabolcs, Szabó Imre, Szabó Tibor, Wintermantel Zsolt: A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem friss diplomásainak elhelyezkedési esélyei, Felmérés a 1998-ban végzettek körében; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont, 2000.
- [6] Galuska János, Molnár Szabolcs, Szabó Imre, Szabó Tibor, Wintermantel Zsolt: A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem friss diplomásainak elhelyezkedési esélyei, Felmérés a 1997-ben végzettek körében; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont, 1999.
- [7] Besenyei Roland, Csécsiné Mária Emőke, Kotán Attila, Kozma-Lukács Judit, Dr. Könyves Tóth Kálmán, Statisztikai Tájékoztató Felsőoktatás 2002/2003; Oktatási Minisztérium Közgazdasági Főosztály Statisztikai Osztály, 2003.
- [8] Besenyei Roland, Csécsiné Mária Emőke, Kotán Attila, Kozma-Lukács Judit: Statisztikai Tájékoztató Felsőoktatás 2003/2004; Oktatási Minisztérium Közgazdasági Főosztály Statisztikai Osztály, 2004.
- [9] Babarczy Eszter, Fábri György, Fábri István, Horváth Tamás, Kerülő Tünde, Roberts Éva, Rovó Tibor, Szép Lilla: Egyetemek Mérélen - Hallgatói vélemények; EDUCATIO Társadalmi Szolgáltató Kht. - Országos Felsőoktatási Felvételi Iroda, 2005.
- [10] Finna Henrietta, Fortuna Zoltán, Hajdú Csongor, Szabó Imre, Szabó Zoltán, Veres Gábor: A 2005. évi tavaszi Műegyetemi Állásbörze a vélemények tükrében, 2005.
- [11] Fiatal diplomások munkaerő-piaci helyzetének változása 1999-2003. (Jelentés a FIDÉV kutatás első követéses felvételének eredményeiről); Budapesti Közgazdaságtudományi és Államgazdatisi Egyetem Emberi Erőforrások Tanszék FIDÉV Kutatócsoport, 2004.
- [12] Főző Judit, Horváth Lajosné, Pozsonyi Dóra, Szilágyi Éva: Munkaerő-piaci helyzetkép 2004.; Központi Statisztikai Hivatal, 2005.
- [13] Váradí Leventéné: A foglalkoztatottak és a munkanélküliek száma és megoszlása legmagasabb iskolai végzettség szerint; Központi Statisztikai Hivatal, 2003.
- [14] Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat munkanélküli nyilvántartásának legfontosabb adatai; Állami Foglalkoztatási Szolgálat, 2005.
- [15] Munkaerő-piaci információk 2004. június; Állami Foglalkoztatási Szolgálat, 2004.
- [16] Esze Ágnes, Fortuna Zoltán, Laczkó Gábor, Nagy Roland, Paráda Gábor, Veres Gábor: Felmérés a BME-re 2004-ben felvett hallgatók pályaválasztásáról és szociális helyzetéről; Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Diákközpont, 2005.
- [17] Demecs Lászlóné, Józsa Balázs, Kozma Lajosné, Lukács Éva, Mináry Borbála, Sármány Erzsébet: Fogasztóár-index füzetek 2004. október-december és 2004-ben; Központi Statisztikai Hivatal, 2005.
- [18] Cserni Klára: A teljes munkaidőben foglalkoztatottak havi bruttó átlagkeresetének alakulása a nemzetgazdaságban, 2004. január-december; Központi Statisztikai Hivatal, 2005.
- [19] Foglalkozásonkénti alaphér- és kereset átlagok korcsoportonként, a nemzetgazdaságban; Állami Foglalkoztatási Szolgálat, 2005.
- [20] Korcsoportonkénti alaphér- és kereset átlagok a nemzetgazdaságban fizikai-szellemi bontásban, nemeként; Állami Foglalkoztatási Szolgálat, 2005.

9.

Mellékletek

9. MELLÉKLETEK

9.1 KÉPZÉSI TERÜLETEK ÉS KIBOCSÁTÁSOK 2003-BAN

ISCED területek ^(a)	Végzetek száma országosan		Végzettség	Végzettek Száma ^(c)	
	Főisk.	Egyet.		BME	Orsz.
Fő AI					
Művészetek					
Formatervés		168	okl. ipari termék- és formatervező	47	47
Társadalomtudományok					
Közgazdaságtan		2005 ^(b)	okl. közgazdász gazdálkodási szakon ¹	0	1447 ^(b)
Üzleti élet és irányítás					
Management és igazgatás	7902	1247	okl. műszaki menedzser ²	88	224
Fizika tudományok					
Fizika		71	okl. mérnök-fizikus	19	19
Matematika és statisztika					
Matematika		54	okl. matematikus ³	10	41
Számítógéptudomány					
Számítógéptudomány	233	351	okl. mérnök-informatikus ⁴	206	373
Mérnöki tudományok					
Mechanika és fémmunka	829	381	gépészmérnök (főiskola) ⁵ okl. gépészmérnök ⁶	69 167	592 247
Energetika és villamosságtan	38		energetikai mérnök (főiskola)	38	38
Elektronika és automatizálás	836	231	okl. villamosmérnök	231	231
Vegyipar	4	216	okl. biomérnök okl. vegyészmérnök ⁷	93 77	93 111
Járművek	267	116	okl. közlekedésmérnök	116	116
Építészet és építéstudomány					
Építészet és várostervezés	260	260	okl. építészmérnök	199	199
Építőmérnöki és építéstudomány	208	219	okl. építőmérnök okl. földmérő és térinformatikai mérnök	208 11	208 11
Környezetvédelem					
Környezetvédelmi technológia	167 ^(b)	255 ^(b)	okl. környezetmérnök ⁸	0	154 ^(b)
Összesen:	10577	3314		1579	2550

(a): a duplikátumoktól megtisztítva

(b): az oszlopösszesen nem tartalmazza

(c): tartalmazza a külföldi állampolgárok számát is

Egyéb intézmények nappali tagozatán, [fő]

- BKÁE-GTK (531); DE-KTK (119); ME-GTK (219); NYME-KTK (128);
PTE-KTK (192); SZE-JGK (52); SZTE-GTK (111)
- ME-GÉK (38); VE-MK (69)
- DE-TTK (16); ELTE-TTK (15)
- ME-GÉK (67); VE-MK (74)
- BMF-BGK (120); DE-MFK (35); DF (32); KF (38); ME-GÉK (59); PTE-PMMFK (29);
SZE-MTK (101); SZIE-GÉK (12); VE-MK (25); ZNME-BKMK (9)
- ME-GÉK (80)
- VE-MK (34)
- ME-MFK (43); NYME-EMK (N: 25); VE-MK (N: 67)

Forrás: OM [7], [8]

Jelmagyarázat:

BKÁE-GTK:	Budapesti Közgazdaságtudományi és Államgazdálkodási Egyetem Gazdálkodástudományi Kar
BMF-BGK:	Budapesti Műszaki Főiskola Bánki Donát Gépészmérnöki Főiskolai Kar
DE-KTK:	Dobrocsóni Egyetem Közgazdaságtudományi Kar
DE-MFK:	Débrecei Egyetem Műszaki Főiskolai Kar
DE-TTK:	Débrecei Egyetem Természetudományi Kar
DF:	Dunaújvárosi Főiskola
ELTE-TTK:	Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar
KF:	Kecskeméti Főiskola
ME-GÉK:	Miskolci Egyetem Gépészmérnöki Kar
ME-GTK:	Miskolci Egyetem Gazdálkodástudományi Kar
ME-MFK:	Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar
NYME-EMK:	Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar
NYME-KTK:	Nyugat-Magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar
PTE-KTK:	Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar
PTE-PMMFK:	Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar
SZE-JGK:	Széchenyi István Egyetem Jog- és Gazdaságtudományi Kar
SZE-MTK:	Széchenyi István Egyetem Műszaki Tudományi Kar
SZIE-GÉK:	Szent István Egyetem Gépészmérnöki Kar
SZTE-GTK:	Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar
SZTE-TTK:	Szegedi Tudományegyetem Természettudományi Kar
VE-MK:	Veszprémi Egyetem Mérnöki Kar
ZNME-BKMK:	Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Bolyai János Katonai Műszaki Kar

9.2 KÉRDŐÍV

Tisztelt Válaszó!

Köszönjük, hogy ezen kérdőív kitöltésével segíti munkánkat! Kérjük, hogy – a feladó feltüntetése nélkül, az anonimitás biztosításának érdekében – a kitöltött kérdőívet a borítékban található díjmentes válaszborítékban küldje vissza részünkre.

Kérjük, hogy a kitöltés során a több alternatívát felkináló kérdések esetében az Önre leginkább jellemző vagy az Ön által leginkább jellemzőnek tartott **egy választ** jelölje be az alternatíva előtti négyzet beikszelésével. (Ez alól a 7., 17., 18. és 23. pontok jelentenek kivételt, ahol több lehetőség is megjelölhető.)

I. Család

1. A válaszadó neme:	☐ férfi	☐ nő
2. Születi lakóhelye:	☐ Budapest	☐ egyéb város
	☐ megyei jogú város	☐ község
3. Jelenlegi lakóhelye:	☐ Budapest	☐ egyéb város
	☐ megyei jogú város	☐ község
4. Van-e saját (önkormányzati, vagy személyi tulajdonú) lakása:	☐ van ☐ nincs	
	Ha nincs lakása:	
	☐ a szüleivel lakik	☐ kollégiumban lakik
	☐ egyéb rokonainál lakik	☐ albérletben lakik
	☐ élettársával vagy más barátjával lakik	
5. Van-e házastársa, vagy élettársa?	☐ van	☐ nincs
6. Van-e gyermeke?	☐ igen, fő	☐ nincs
7. Kérjük, becslje meg – a tanulmányai teljes idejére vonatkoztatva –, hogy miből finanszírozta egyetemi tanulmányait! (Itt több pont is bejelölhető, összesen 100 %!) Az egyes kategóriákon belül X-szel jelölje, azokat a támogatási formákat, amelyeket igénybe vett, felhasználta tanulmányainak finanszírozásához.		
Családi támogatás:%	
Állami támogatás:%	Állami támogatás kategóriában
		☐ tanulmányi ösztöndíj
		☐ rendszeres szociális támogatás
		☐ lakhatási támogatás
		☐ köztársasági ösztöndíj
		☐ Bursa Hungarica ösztöndíj
		☐ Esélyt a Tanulásra Közalapítvány ösztöndíja
Munkajövedelem:%	
Diákhitel:%	
Egyéb támogatás:%	Egyéb támogatás kategóriában
		☐ vállalati ösztöndíj / tanulmányi szerződés
		☐ egyéb (kérjük, nevezze meg):
8. Tanulmányai során részesült-e ERASMUS ösztöndíjban?	☐ igen	☐ nem
Ha igen, hány százalékban tudta hasznosítani a külföldön tanultakat?%	

II. Tanulmányok, vélemények, továbbképzés

9. Kar megnevezése, ahol végzett:		
10. Szak megnevezése, ahol végzett:		
11. Nyelvtudása és fokozatai:	Munkája során használja? Ha igen, mire?	
..... nyelvből: ☐ közép ☐ felső	☐ nem ☐ igen ☐ fordítás ☐ társalgás ☐ tárgyalás	
..... nyelvből: ☐ közép ☐ felső	☐ nem ☐ igen ☐ fordítás ☐ társalgás ☐ tárgyalás	
..... nyelvből: ☐ közép ☐ felső	☐ nem ☐ igen ☐ fordítás ☐ társalgás ☐ tárgyalás	
12. Mennyire érzi felhasználhatónak az egyetemen tanultakat munkájában?		
☐ elengedhetetlen	☐ részben használható	☐ egyáltalán nem használható
☐ jól használható	☐ alig használható	☐ nem tudom, nem dolgoztam még a szakmában
13. Milyennek látja szakmája:		
erkölcsi presztízsét	anyagi presztízsét	
☐	a legnagyobb mértékben elismert szakmák közé tartozik	☐
☐	a jól elismert szakmák közé tartozik	☐
☐	a közepesen elismert szakmák közé tartozik	☐
☐	a rosszul elismert szakmák közé tartozik	☐
☐	a legkisebb mértékben elismert szakmák közé tartozik	☐
14. Véleménye szerint mi volt az egyetemi képzés legnagyobb erőssége?		
☐ gyakorlatban jól használható ismereteket adott		
☐ mérnöki szemléletet és gondolkodásmódot adott		
☐ erős elméleti alapokat adott		
☐ a szakmai ismereteken túlmutató ismereteket adott (pl. mérnökök esetén: pénzügyi, jogi, szervezési, kommunikációs ismeretek)		
☐ a képzésnek nincs kiemelhető erőssége		
☐ egyéb (kérjük, nevezze meg):		
15. Véleménye szerint mi volt az egyetemi képzés legnagyobb hiányossága, gyengesége?		
☐ nem korszerű és/vagy nem elégséges mértékű szakmai ismereteket tanítottak		
☐ kevés vagy gyenge volt a szűken vett szakmai anyagokon túlmutató ismeretek közlése (pl. mérnökök esetén: pénzügyi, jogi, szervezési, kommunikációs ismeretek)		
☐ kevés volt a szakmai gyakorlati lehetőség		
☐ alacsony szintű volt vagy nem bizonyult elégségesnek a nyelvtanulási lehetőség		
☐ sok olyan ismereteket oktattak, amelyet a gyakorlatban nem tudok használni		
☐ a képzésnek nincs kiemelhető gyengesége		
☐ egyéb (kérjük, nevezze meg):		
16. Szükségesnek tartja-e saját továbbképzését?		
☐ igen ☐ nem		

17. Ha igen, milyen formában képzeli el? A legfontosabb (legfeljebb kettő) választ jelölje meg!

újabb diploma megszerzése PhD, DLA

vállalati képzések (workshop, előadás, tréning stb.) tanfolyam

egyéb (kérjük, nevezze meg):..... önképzés

18. Tartalmát tekintve továbbképzésének jellege inkább: A legfontosabb (legfeljebb kettő) választ jelölje meg!

szakirányú nem szakirányú műszaki

gazdasági, illetve menedzsment ismeretek jogi

nyelvi

egyéb (kérjük, nevezze meg):

III. Munkahely (2004. december 31-én)

19. Státusza (2004. december 31-én): munkaviszonyban foglalkoztatott nappali tagozatos hallgató¹

megbízási szerződéssel fogl. munkanélküli²

vállalkozó³ egyéb:

doktorandusz a(z) Egyetemen¹

20. Hogyan helyezkedett el?

ismerősök, család segítségével

újsághirdetés alapján

egyetemi kapcsolat alapján

állásbörzék segítségével

online állásközvetítő site-ok, hirdetések alapján

személyzeti tanácsadó cégek segítségével

tanulmányi szerződés alapján

munkaügyi központ, kirendeltség segítségével

egyéb úton (kérjük, nevezze meg):

21. Hány hónap telt el az államvizsgálja után, amíg első munkahelyét megtalálta? már az egyetemi évek alatt sikerült munkahelyet találnom

..... hónap

22. Kapott-e az egyetemen segítséget elhelyezkedéséhez?

nem igen, éspedig: módon

23. Szükségesnek tartotta volna? igen nem

Ha szükségesnek tartotta volna, akkor milyen formában? (Itt több pont is bejelölhető!)

egyéni karriertervezés motivációs levél írás

állásközvetítés személyiségfejlesztő tréning(ek)

cégelőadások, gyárlátogatások próbainterjúk, szimulált AC-k

felkészítés az interjúra álláskeresést segítő kiadványok

egyéb:

¹ Ha Önre ezen pont vonatkozik, kérjük a további kérdéseknél csak a 22., 23. és 30-32. kérdésekre válaszoljon!

² Ha Önre ezen pont vonatkozik, kérjük a további kérdéseknél csak a 22. és 23. kérdésekre válaszoljon!

³ Ha Önre ezen pont vonatkozik, kérjük a további kérdéseknél csak a 22-25., 29., 31. és 33-37. kérdésekre válaszoljon!

24.	Hányadik munkahelyén volt 2004. december 31-én?
25.	Szakmájában dolgozott 2004. december 31-én? ☐ igen ☐ nem ☐ részben
26.	Milyen munkakörben dolgozott 2004. december 31-én? ☐ tervező, kutató, fejlesztő ☐ gazdasági, pénzügyi ☐ adminisztratív ☐ tanácsadó ☐ kivitelező, gyártó, üzemeltető ☐ kereskedelmi, üzletkötői ☐ egyéb:
27.	Beosztása 2004. december 31-én: ☐ beosztott ☐ vezető: beosztottal
28.	Munkahelyén 1-2 éven belül kínálkozik-e szakmai / vezetői perspektíva az Ön számára? ☐ igen ☐ nem
29.	Elégedett volt-e a munkahelyével 2004. december 31-én? ☐ igen ☐ nem
30.	Fő munkahelye mellett volt-e mellékállása 2004. december 31-én? ☐ igen ☐ nem
31.	2005. február <u>havi</u> bruttó átlagkeresete ¹ : ezer Ft 2004. évi összes bruttó keresete: ezer Ft Munkában töltött hónapok száma 2004-ben: hó
32.	Sorolja fel az átlagkeresetén felüli, Ön által kapott egyéb pénzbeli és természetbeni juttatásokat ² : Adja meg, ezen juttatások <u>havi</u> pénzbeli értékét: ezer Ft
33.	Cégének telephelye 2004. december 31-én: ☐ Budapest ☐ egyéb város ☐ külföld:..... ☐ megyei jogú város ☐ község
34.	Átlagosan mennyi időt töltött a lakhelye és munkahelye közti utazással? perccel
35.	Hajlandó lenne-e elköltözni, ha munkája vagy cége azt igényelné? ☐ igen ☐ nem
36.	A vállalat (vállalkozás) mérete, ahol dolgozott 2004. december 31-én: ☐ 0-20 fő ☐ 51-100 fő ☐ 500 fő felett ☐ 21-50 fő ☐ 101-500 fő
37.	Cégének formája: ☐ jogi személyiségű gazdasági társaság (Kft., Rt.) vagy szövetkezet <div style="background-color: #e0e0e0; padding: 5px; margin: 5px 0;"> Tulajdonosi szerkezet: ☐ többségében magyar ☐ saját/családi tulajdonú ☐ többségében külföldi ☐ egyéb: ☐ állami (önkormányzati) tulajdonú vagy többségű </div> ☐ jogi személyiség nélküli gazdasági társaság (Bt., Kkt.) vagy egyéni vállalkozó ☐ közszféra (közalkalmazott, köztisztviselő) ☐ civil szféra (alapítvány, egyesület) ☐ egyéb (kérjük, nevezze meg):

Nyereményjáték (részletek a kísérőlevélben)

Jellege: ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	Azonosító: ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
--	---

¹ **Bruttó átlagkereset:** a személyi jövedelemadó, az egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot, valamint a munkavállalói járulékot is tartalmazó alapbér és egyéb jogcímenek fizetett kereseti elemek (bérpótlék, kiegészítő fizetés, prémium, jutalom, 13. és további havi fizetés) összege.

² **Egyéb pénzbeli és természetbeni juttatások:** külföldi kiküldetésnek a munkabér összegét meghaladó díjazása, a lakhatás költségtérítése, az étkezési térítés, munkába járás költségének térítése, a saját használatra biztosított cégautóval kapcsolatos költségtérítések, a jubileumi jutalom, a tárgyjutalom.